

S&W WAPENMAGAZINE

Nederland € 10,50 België € 11,00



254



S&W M&P M2.0



IWA & Enforce Tac 2025

- R.O.F. Sten
- Ruger-5.7
- Magazijnen
- Walther VG1
- Francotte-Weber

NEW!! High Speed 3-in-1 Power Case Trimmer

Art nr:050190

The Hornady® High Speed 3-in-1 Power Case Trimmer

Brings three case preparation steps into one space saving tool.

The powerful motor spins at 2000+ RPMs, allowing users to trim, chamfer, and deburr in one quick step.

The trimmer features a click-adjustable micrometer for precise and consistent trimming. Compatible with cases from 22 cal up to 30 cal and lengths from 37" to 89 mm".



Product Features

- . Conveniently trim, chamfer, and deburr in a single step.
- . Powerful motor rotates at over 2000 RPMs.
- . Click-adjustable micrometer for added precision.
- . The ultimate trimmer for high-volume loaders.

€ 949.95



Steel Thickness:

Art nr: 95110EU

3mm for the door and 2.5 mm for the body

Exterior Dimensions (H*W*D):

150.9*50*35cm

Interior Dimensions (H*W*D):

150.4*49.5*27.2cm

Interior key lock safe

Space between the interior safe to the floor is 1350 mm

Padded Gun Rack Shipping Weight: 72kg

Digital Lock with override key for the safe.

Keypad Code: 3-8 digits

10-GUN CABINET

€ 615

Power:

4 AA batteries (not included)

There are four holes both in the bottom and on the back of the safe, therefore it can be fixed by the expansion bolts supplied



MEET THE METALS



Neem contact op met uw lokale handelaar voor prijzen en levertijden.

WWW.SMITH-WESSON.COM

Op de voorpagina:



De S&W M&P M2.0 Competitor.
(Foto Smith & Wesson)

INHOUD



6
Nieuws



22
Ruger-5.7



28
Magazijnen



50
Oefenpistool

44
Walther VG1



Nieuws uit Wapenland

Zeven pagina's nieuws over de Enforce Tac en IWA Outdoor-Classics.

Smith & Wesson M&P M2.0

Twintig jaar gelden introduceerde Smith & Wesson een nieuw pistool: de Military & Police. In 2017 volgde de versie M2.0 en inmiddels is de M&P er in alle soorten en maten. SAM zet de belangrijkste modellen op een rij.

Het Ruger-5.7 pistool

Bijna 25 jaar lang was FN's Five-sevenN pistool het enige vuistvuurwapen in kaliber 5,7 x 28 mm. Daar is de laatste jaren verandering in gekomen. Ruger was in 2019 het eerste grote bedrijf dat na FN met een 5,7 mm pistool kwam.

Fliegermuseum

SAM was in Zwitserland en bezocht het Flieger -Fliegerabwehr museum in Dübendorf. Een interessante expositie over de Zwitserse luchtmacht sinds de Eerste Wereldoorlog.

Magazijnen, deel 4

Met het ontwerp van James Paris Lee uit 1879 had het afneem-

6

14

22

24

28

bare doosmagazijn voor geweren in grote lijnen al zijn definitieve vorm bereikt. In grote lijnen, want aan verschillende onderdelen werd nog jarenlang gesleuteld, zoals de magazijnveer, de aanbrengrer en de manier waarop het magazijn werd geproduceerd.

Historie: Het Walther VG1 Volksgewehr

Het verhaal van de Duitse Volkssturm is veel te lang en ingewikkeld om in een paar pagina's te vertellen. Hier gaat het om één van de wapens die werden ontwikkeld om de Volkssturm te bewapenen: het Walther Volksgewehr 1, oftewel de VG1.

Historie: Francotte-Weber .22 oefenpistool

Het verhaal van een Belgisch-Zwitsers .22 oefenpistool, dat qua uiterlijk en werking (een beetje) lijkt op de Zweitserse Parabelum.

Historie: De Britse R.O.F. Sten

Volgens Britse wapenhistorici is er slechts één exemplaar gemaakt van de zogeheten R.O.F. Sten – een poging van de Royal Ordnance Factory in Fazakerly om de Sten te moderniseren. SAM ontdekte een tweede exemplaar, dat bovendien verschilt van het tot nog toe bekende wapen.

44

50

54

Officieel orgaan van NVBIW
'Edouard de Beaumont'



SAM-Wapenmagazine verschijnt zes keer per jaar

ISSN 0168-1877

Dit tijdschrift is een uitgave van SAM-Wapenmagazine B.V.
Postbus 446, 6800 AK Arnhem
Tel. 026-4432654
info@samwapenmagazine.nl
www.samwapenmagazine.nl



Uitgever en hoofdredacteur:
Bas Martens

Medewerkers: Arjen Briefies, Leszek Erenfeicht, Michael Heidler, Martin Helebrant, Bertus Huisman, Richard Jones, Bert van der Molen en Cor Roodhorst.

Abonnementen voor SAM worden verzorgd door:

Ten Brink Uitgevers
t.a.v. SAM-Wapenmagazine
Postbus 1064
7940 KB Meppel
Tel. 085-016 02 53
e-mail: SAM@tenbrinkuitgevers.nl

Een jaarabonnement (zes nummers) kost voor
Nederland € 52,50 per jaar (incl. 9 % BTW)
België € 57,95 per jaar
Overige EU-landen € 85,- per jaar netto.

Het abonnement kan op elk moment ingaan met het eerstvolgend verschijnende nummer. Voor meer informatie zie www.samwapenmagazine.nl

Digitale SAM:

zie www.samwapenmagazine.nl/aanmelden
of scan de QR code



Opzeggingen:

Opzeggingen dienen schriftelijk of per e-mail acht weken voor het aflopen van de abonnementsperiode in ons bezit te zijn. Proefabonnementen en cadeauabonnementen worden na zes nummers (1 jaar) automatisch stopgezet.

Nabestellingen:

Nederland: € 8,00 per exemplaar met € 2,50 per totaalbestelling als bijdrage in de portokosten op een van onderstaande banknummers, onder vermelding van de gewenste nummers.
België: € 8,00 per exemplaar met € 5,- per totaalbestelling als bijdrage in de portokosten.
Niet alle uitgaven zijn nog leverbaar. Vraag naar de beschikbaarheid. Een inhoudsopgave staat op www.samwapenmagazine.nl.

ING: NL47 INGB 0007 4602 20 t.n.v. SAM-Wapenmagazine BV
ABN: NL30 ABNA 0627 0072 44

Advertentie-exploitatie:

Via de uitgeverij. Tarieven op aanvraag.

Druk:

Drukkerij Veldhuis, Meppel



54
R.O.F. Sten

RUBRIEKEN

Optiek	20
Eenmaal, andermaal	34
Bijzondere Patenten	38
Boekrecensies	40

20
Optiek



34
Eenmaal, andermaal



40
Boekrecensie





IWA OUTDOOR CLASSICS

ENFORCE TAC

Van 27 februari tot en met 2 maart werd in Neurenberg de 51ste editie van de IWA gehouden. Deze werd vooraf gegaan door drie dagen Enforce Tac, de beurs voor politie en defensie die in rap tempo groter wordt. SAM ging als altijd naar Neurenberg, om te zien wat de industrie de komende maanden voor ons in petto heeft.

Het meest interessante aan de afgelopen edities van IWA en Enforce Tac is misschien wel hoe ze er volgend jaar uit gaan zien. De Enforce Tac groeit razendsnel: van drie hallen in 2023, tot vijf hallen dit jaar, en volgend jaar komt er nog een hal bij.

Voor de IWA is dat inschikken. Beide beurzen worden namelijk in hetzelfde complex gehouden en als de IWA begint moeten de stands van de Enforce Tac nog worden afgebroken. Dat betekent dat de IWA het volgend jaar met een hal minder moet doen.

Het aantal standhouders van beide beurzen is inmiddels vrijwel gelijk. De Enforce Tac is ook hier explosief gegroeid, van 540 deelnemers in 2023, via 730 vorig jaar, tot 1000 standhouders in de afgelopen editie. Op de IWA nam het aantal standhouders iets af, naar eveneens circa 1000. Tenslotte de bezoekers: de Enforce Tac trok volgens de organisatie bijna 19.000 bezoekers, de IWA ca. 30.000. Op het eerste gezicht lijkt de belangstelling voor de IWA enorm gedaald: in 2024 waren er nog 40.000 bezoekers. Dat is echter een vertekend beeld. De organisatie controleerde dit jaar veel strenger op mensen die niet beroepsmatig in de branche werkzaam zijn. Volgens standhouders die we spraken ontbraken daarmee vooral de 'toeristen', maar was er weinig effect op de omzet. Op de beursvloer was het in elk geval erg rustig. Opvallend: het IWA logo is versoberd. De naam IWA OutdoorClassics is gebleven, maar de gekleurde driehoekjes zijn verdwenen.

Dan natuurlijk het belangrijkste: wat was er te zien? Bij de Enforce Tac ligt het zwaartepunt op de overheid, bij de IWA op de particuliere markt van sport, jacht en outdoor. Twee totaal ver-



Het scheelt niet veel meer, of de Enforce Tac is groter dan de IWA.

schillende doelgroepen, en daarmee ook een totaal verschillend aanbod. Nou ja, niet helemaal, want er zijn verschillende bedrijven die zowel een militaire als civiele tak hebben. Zo had CZ zowel op de Enforce Tac als op de IWA een grote stand.

Alles wat met veiligheid te maken heeft is enorm gevarieerd, van zwaar bewapende pantserwagens, via beschermende kleding, uitrusting, schoenen, bodycams, navigatie- en communicatiesystemen, munitie en nachtzichtapparatuur, tot drones en anti-drone maatregelen. Benelli kwam op dat gebied met de simpelste oplossing (zij het alleen voor de korte afstand): het M4 A.I. Drone Guardian hagelgeweer, dat we verderop laten zien. Daarnaast waren er dempers, heel veel dempers. Opvallend was ook de aanwezigheid van verschillende Amerikaanse bedrijven. Zij hadden ongetwijfeld gereserveerd vóór de inauguratie van president Trump, en met diens houding ten opzichte van Europa is het de vraag of ze er volgend jaar weer bij zullen zijn.

De meest opvallende introductie was de samenwerking van Glock en Aimpoint die met hun combo van Glock pistool en Aimpoint COA (zie SAM 253) een gouden greep gedaan lijken te hebben – de belangstelling is naar verluidt enorm.

Trends

Ondanks het gevarieerde aanbod waren echte trends op de IWA moeilijk te ontdekken. Nóg meer 1911 pistolen, nóg meer AR geweren, nóg meer grootkaliber luchtwapens, nóg meer 'optics ready' pistolen en nóg meer nachtzichtapparatuur. Het aantal Chinese optiekfabrikanten is niet meer te tellen, net zomin als het aantal Turkse wapenproducenten. Eén van die Turkse bedrijven, een onderdeel van de ATS groep, maakt onder de naam Serengeti een reeks hagelgeweren, met als meest opvallende de AUG 12. Dat is inderdaad een AUG in kaliber 12.

De Serengeti AUG 12 hagelbuks.



De nieuwste mode? Moeten we het kleding noemen, of een maliënkolder?



Een speldje van het jubilerende Sellier & Bellot, en een penning van Aimpoint, dat vijftig jaar bestaat.

Opvallend was ook het aantal moderne pistolen, waarvan sommige als twee druppels water op elkaar lijken. Het is niet altijd duidelijk hoe dat in elkaar zit, maar we zullen in het navolgende een aantal voorbeelden laten zien.

Prijzen

SAM-Wapenmagazine reikt elk jaar prijzen uit voor de leukste gadget en de mooiste persmap, catalogus of flashdrive. We weten niet hoe lang we dat nog volhouden, want het aanbod is de laatste jaren mager. De flashdrives zijn vervangen door "Kijk maar op onze website", "Scan de QR-code maar", of "Laadt de zeshonderd foto's zonder toelichting maar van onze Dropbox"

(ja jongens, doe vooral geen moeite ...), en de informatie in veel catalogi houdt ook niet over. Maar gelukkig, er zijn nog wat speldjes, sleutelhangers en petjes. Bij de speldjes gaat de eerste prijs naar Sellier & Bellot, met onze felicitaties met hun tweehonderdjarig bestaan. Vermeldenswaard is ook de Aimpoint penning (een betere naam kunnen we er niet voor verzinnen) ter gelegenheid van hun vijftigjarig bestaan. Van harte!

De Enforce Tac wordt in 2026 gehouden van 23 tot en met 25 februari. Aansluitend is de IWA OutdoorClassics van 26 februari tot en met 1 maart. SAM Wapenmagazine zal in 2026 als altijd verslag doen. In de tussentijd kunt u kijken op www.iwa.info of www.enforcetac.com.

OPOS

Eén van de aardigste nieuwtjes van de IWA was het Oostenrijkse OPOS Venator pistool, ontwikkeld door Florian Tripaum. Het pistool is gemaakt voor IPSC/USPSA schieten. Bijzonderheden zijn een loop die dicht boven de schiethand ligt (de sluitveer en sluitveerstang liggen boven de loop) en een opengewerkte slede, die deels om de kast heen loopt. Op die manier kan een dotsight zowel op de vaste kast, als op de bewegende slede worden geplaatst. Het 9 x 19 mm wapen heeft een draailoopvergrendeling, een 118 mm loop, 18-schots Beretta 92 magazijn, trekkerveiligheid en een gewicht zonder magazijn van 1310 gram. Een speciale uitvoering wordt geleverd met een display achterop de slede, die onder meer het aantal verschoten patronen en de temperatuur van het wapen kan aangeven.



Haenel (1)

Haenel noemt de korte versie van zijn LR/ONE geweer "Long Range Short". Ja, dat is nogal verwarrend. De LR/ONE Short in .308 Win heeft een 420 mm loop en een inschuifbare en omklapbare kolf en kan daarmee als handzaam pakket van slechts 72 cm

lang worden vervoerd. De LR/ONE Short is voorzien van een B&T demper die op de loop wordt geschroefd, en een tienschots magazijn. Totale wapenlengte met ingeschoven kolf is iets meer dan een meter. Het gewicht zonder optiek of tweepoot is ca. 4,35 kg.



Haenel (2)

De Haenel Jaeger EVO is een grendelgeweer dat tussen de Jaeger 10 en Jager NXT in ligt: een combinatie van de Haenel composietkolf met een klassiek grendelgeweer. De kolf

heeft een in hoogte verstelbare wangsteun en verwisselbare kolfplaten van verschillende dikte. Het grendelmechanisme komt van de Haenel LR/ONE. De koud gehamerde loop heeft een schroefdraad voor de montage van een demper. De EVO wordt gemaakt in vier kalibers, van .30-06 tot .300 Win Mag en heeft een vijfschots magazijn



Benelli

Zouden er al computerspellen zijn waarmee je met een hagelgeweer schiet op kleine drones? Het lijkt een raar idee, maar Benelli presenteert het als serieuze noodoplossing in de vorm van de M4 A.I. Drone Guardian, waarbij A.I. staat voor 'Advanced Impact'. Het geweer heeft namelijk een aangepaste en langere choke, waardoor het optimale bereik gaat tot 50 meter en het maximale bereik tot 100 meter. De M4 Drone Guardian is er met een 470 mm of 650 mm loop, inschuifbare kolf, montagemogelijkheid voor een dotsight en een buismagazijn voor zes 3" patronen.

Alien

Bij de introductie van het Laugo Alien pistool, in 2018, waren de verwachtingen niet hoog gespannen. Ja, het was een fascinerend ontwerp, en het pistool schoot fantastisch, maar het was veel te duur. Aan de prijs is sindsdien weinig veranderd, maar blijkbaar zijn er voldoende mensen die het er voor over hebben, want inmiddels zijn er verschillende versies. Eén daarvan is de Alien Remus, een compacte versie. Het meest opvallende van het pistool is de 'Push to Rack' montagerail. De dotsight blijft tijdens het schieten op zijn plaats, maar net ervoor zit een pal die, als hij wordt ingedrukt, dotsight met de slede verbindt. Zo kan het pistool worden doorgeladen door met de voorkant van de dotsight tegen een hard oppervlak te duwen.



KMR

Van sommige bedrijven weet je niet of ze voor het eerst op de IWA staan, of dat je er al jarenlang overheen hebt gekeken. Het Tsjechische KMR is zo'n bedrijf. Het maakt een uitgebreide reeks pistolen, die afgeleid lijken te zijn van de CZ 75. Nieuw voor dit jaar – althans volgens de folder – is de W02, in de uitvoeringen Vapor, Spectra en Cuda. In alle gevallen zijn het 9 x 19 mm double action pistolen met buitenliggende hamer en 17-schots magazijn. De afgebeelde W02 Cuda met 6 inch loop is de langste en geeft een goed idee van het algemene uiterlijk.



FN

Van Glock kennen we pistolen in verschillende kleuren, afhankelijk van het doel. Van de FN Scar bestaan ook versies met verschillend gekleurde upper. Blijkens het opschrift gaat het hier om een 7,62 x 35 mm trainingswapen (rood), een 5,56 x 45 mm trainingswapen (geel) en een multikaliber versie (blauw).



KelTec PR57

Een van de Amerikaanse bedrijven die zowel op de Enforce Tac als de IWA stonden was KelTec. Dat leverde een kleine aanvulling op van het artikel over de KelTec PR57 in het vorige nummer van SAM: op bijgaande publiciteitsfoto van het bedrijf staat een dot sight die is gemonteerd op een uitwisselbaar achterste deel van de slede. Volgens de mensen van KelTec was dat een experiment bij de ontwikkeling van het pistool, en wordt deze versie niet in productie genomen.



Serengeti

Zoals in de inleiding al gezegd, maakt het Turkse Serengeti een kaliber 12 versie van de Steyr AUG. De AUG 12 is

geschikt voor 76 mm kaliber 12 munitie, heeft een 47 cm loop en weegt 3,6 kg. Op de kast zit een montagerail. Het bedrijf zegt niets over de vergrendeling.



De CZ 75 met nummer 00001. (Foto Petr Packan)

CZ (1)

Het CZ75 pistool bestaat vijftig jaar. Om dat te vieren had CZ vier bijzondere exemplaren meegenomen naar de IWA: het eerste productiemodel met serienummer 00001, het miljoenste exemplaar uit 2007 met serienummer 1 000 000, de CZ 75 Republika die in 2018 in gelimiteerde oplage werd gemaakt ter gelegenheid van de oprichting van Tsjechoslowakije, honderd jaar eerder, en de 'Order of the White Lion', een gelimiteerde editie ter ere van Tsjechië's hoogste onderscheiding. Bijgaand een foto van serienummer 00001. In SAM 199 staat een uitgebreid artikel over het pistool, bij gelegenheid van het veertigjarig bestaan.



CZ (2)

De CZ Shadow 2 Target is een nieuwe versie van het Tsjechische sportpistool. De lijst met verbeteringen en verfijningen is lang: een in de lengterichting verschuifbare, rechte trekker; instelbare trekkerdruk, sleep en drukpunt, diepere spangroeven, twee korrelbreedtes, en de montage mogelijkheid voor een extra gewicht op de plaats waar meestal een rail zit. De Shadow 2 Target wordt gemaakt met een koud gehamerde loop van 5 of 6 inch.

Fightlite

In het vorige nummer van SAM hebben we kort aandacht besteedt aan de Belt-Fed Upper van Fightlite Industries. Het nut van deze bandgevoede upper kunnen we nog wel inzien,

maar dat wordt moeilijker met zoiets als de afgebeelde SCR Bandido. Het lijkt een AR waar Elon Musk de motorzaag in heeft gezet. Voor de Amerikaanse wetgeving is het een pistool, gasdrukklader, kaliber 5,56 mm of 300 BLK, met een 184 mm vrijliggende loop.



Hunter

Zowel Glock als Walther komen met een aangepaste pistoolversie voor jagers: de Glock Hunter en de Walther PDP Hunter Pro. De Glock Hunter is er als G20 MOS (10 mm Auto) en G45 MOS (9 x 19 mm) of als Glock Aimpoint COA, desgewenst ook met de GTL II wapenlamp. De Walther PDP Hunter Pro is er alleen in kaliber 9 x 19 mm, met 4 inch of 4,5 inch loop. Beide zijn standaard voorzien van een Aimpoint Acro en holster. De Glock Hunters hebben een volledig olijfgroene slede en kast, bij de Walther is alleen de kast olijfgroen, met als aardig accent de oranje greeprug.



Grand Power

Het valt misschien niet direct op, maar met zijn nieuwe P24 en LP24 pistolen heeft het Slowaakse Grand Power een belangrijke verandering doorgevoerd. In plaats van de draailoop vergrendeling op de meeste pistolen van het bedrijf, hebben deze twee modellen een klassieke Ludwig vergrendeling, waarbij het loopblok vergrendelt in de uiterste positie van de slede, en wordt ontgrendeld door een stuurnok. Ook het uiterlijk heeft een update gekregen: wat strakker en hoekiger. De P24 en LP24 zijn beide 9 x 19 mm pistolen. De afgebeelde LP24 is de sportversie, met 121 mm loop en verstelbare keep. De P24 met 93 mm loop is optics ready met verhoogde co-witness richtmiddelen. Beide gebruiken Glock magazijnen, en beide hebben een verwisselbare greeprug.



Decima

W e kennen hem niet persoonlijk, maar de Italiaanse wapenontwerper Nicola Bandini moet een volhouder zijn. In 2004 was hij mede-oprichter van Caracal in Abu Dhabi, en in 2010 mede-oprichter van de Russisch-Italiaanse Arsenal Firearms Group. Deze maakte hoogwaardige miniatuurwapens en kwam in 2012 met het Strike One pistool. Vanwege zijn laag geplaatste loop was dat toen een opvallend ontwerp. In 2017 belandde Arsenal bij RUAG. De Strike One werd daarbij omgedoopt tot Stryk B. RUAG is inmiddels uit de wapenbranche gestapt. Bandini hield blijkbaar de rech-

ten van het pistool, en dat vinden we nu terug als Decima Rapax, gemaakt door Bandini's nieuwste bedrijf, Decima Divisione Ballistica (XDB) in het Italiaanse Poggibonsi. Bijgaand een foto van de Stryk B uit 2017, en de nieuwe Rapax (onder).



De Stryk B zoals hij er in 2017 uitzag.



Het Decima Rapax pistool.

Archon

M et Arsenal, RUAG en XDB zijn er nog niet helemaal. De Stryk B wordt namelijk, met een paar kleine cosmetische aanpassingen, nog steeds gemaakt, maar nu door het Tsjechische Archon Firearms. Het bedrijf heeft het afgebeelde Type B, en Type D (zonder uitsparing bovenin de slede). Beide zijn er ook in optics ready uitvoering. Helaas ontbrak ons voor dit nummer de tijd voor verder onderzoek. We komen er op terug als we meer weten over de verschillende betrokken partijen.

SOG

D e meeste mensen kennen de naam SOG waarschijnlijk van messen, waarbij de afkorting is afgeleid van de Studies and Observation Group uit de tijd van de Vietnam-oorlog. SOG staat ook voor Son of Gun Group, en dat is een Poolse wapenfabrikant. Het assortiment bestaat uit Staccato 1911 en 2011 pistolen, de SIG AR-9 en SOG-X pistoolmitrailleurs, de SOG LE met een kunststof lower, de SOG A01, en de hier afgebeelde SOG AR-15. Deze zuiger aangedreven AR wordt geleverd in .223, 300 BLK en 7,62 x 39 mm, met looplengtes van 10,5 tot 16 inch.

De Archon Type B van het Tsjechische Archon Firearms. Zoek de verschillen met de Stryk B..





AGENDA

W	12		16		16
T	13		17		17
F	14		18		18
S	15		19		19
S	16		20		20
M	17	3	21	8	21
T	18		22		22
W	19		23		23
T	20		24		24

Heeft u iets te melden voor deze rubriek? Stuur een e-mail aan info@samwapenmagazine.nl met vermelding van het evenement, plaats, datum en tijd, en contact. Let op: beurzen en bijeenkomsten kunnen worden afgelast of verzet. Controleer vooraf altijd de gegevens.

Ciney

Op zondag 27 april wordt in Ciney weer de grootste militaria-beurs in Europa gehouden. De beurs is open van 09.00 tot 16.00, de toegangsprijs bedraagt € 15,-. Alle informatie is te vinden op www.cineyexpo.be.

Houten

De eerstvolgende editie van de Militariabeurs Houten is op zondag 11 mei 2025, als altijd in de Expo Houten, Meidoornkade 24. De openingstijden zijn van 9.00 tot 14.00. Voor meer informatie zie www.militariabeurshouten.com.

Gamefair

Van 28 mei tot 1 juni wordt in Droneport, Hangar 66 in Sint-Truiden de Gamefair België gehouden. De openingstijden zijn vrijdag en zaterdag van 10.00 tot 19.00 en zondag van 10.00 tot 17.00 uur. Voor meer informatie zie gamefair-belgium.be.

Milipol

Om vast in de agenda te zetten: van 18 tot 21 november wordt de tweejaarlijkse Milipol gehouden. Dat gebeurt in het Parc des Expositions Paris Nord Villepinte. Voor meer informatie zie Milipol.com.

€ 2.325,- retail incl.

€ 2.185,- retail incl.

€ 2.070,- retail incl.

TIKKA T3x ACE TARGET

Caliber (rate of twist)	223 Rem (1:8") 308 Win (1:10") 6.5 Creedmoor (1:8")
Left/Right	Right
Weight	4,7 kg – 5,0 kg
Barrel length	24" / 26"
Length of pull	Adjustable
Magazine capacity	10
Scope mount	20 MOA Picatinny
Trigger	Two-stage

TIKKA T3x ACE TARGET

Trigger weight	1 – 2 kg / 2 – 4 lbs
Barreled action material	Blued carbon steel or Stainless steel with Tungsten Cerakote
Stock material	Minimum / composite
Stock color	Black anodized or Midnight Bronze Cerakote
Muzzle thread	5/8"-24

TIKKA T1x ACE TARGET

Trigger weight	1 – 2 kg / 2 – 4 lbs
Barreled action material	Blued carbon steel
Stock material	Aluminum / composite
Stock color	Black Anodized
Muzzle thread	1/2"-28 UNEF or 1/2"-20 UNF
Caliber (rate of twist)	22 LR (1:16.5") 17 HMR (1:9")
Left/Right	Right
Weight	3,4 kg – 3,5 kg
Barrel length	16" / 20"
Length of pull	Adjustable
Magazine capacity	10
Scope mount	20 MOA Picatinny
Trigger	Single stage

voor dealer informatie ga naar mikx.nl of ammotec.be

TIKKA T1x ACE TARGET

SAKO.FI

Smith & Wesson M&P M2.0



Twintig jaar geleden introduceerde Smith & Wesson een nieuw pistool: de Military & Police. In 2017 volgde de versie M2.0 en inmiddels is de M&P er in alle soorten en maten. SAM zet de belangrijkste full size modellen op een rij.

Vuurwapens zijn, net als auto's, modegevoelig. Er zijn in de loop der tijd natuurlijk technische verbeteringen, maar daarnaast zijn er veranderingen in kleur, uitvoering en materialen, die vooral te maken hebben met de heersende smaak. Het verschil is goed te zien als we drie Smith & Wesson Military & Police pistolen naast elkaar leggen. De oorspronkelijke versie uit 2005 was op dat moment een modern pistool maar had nog een vrij sobere uitvoering. De M&P

M2.0 uit 2017 kreeg een wat spannender uitstraling, met een kortere beavertail, spangroeven voorop de slede en een agressievere chequering op de kast. De huidige versie, tenslotte, heeft meer spangroeven voorop de slede, een nieuwe 'flat-face' trekker en is optics ready.

Modellen

De Smith & Wesson M&P M2.0 full-size is een van de meest populaire wapens in het S&W assortiment. De website telt op het ogenblik 28 versies. Dat zijn er vijf meer dan vorig jaar. Deels gaat het om

kleine verschillen, zoals het kaliber (9 x 19 mm, 10 mm Auto, .40 S&W of .45 ACP), de looplengte, of een versie voor Californië met een magazijn voor maximaal tien patronen, in plaats van de normale zeventien. Daarnaast zijn er uitvoeringen met en zonder een veiligheidspal op de kast, met en zonder een schroefdraad op de loop, en als belangrijkste onderscheid: met een kunststof kast of een metalen kast. Tenslotte zijn er nog verschillende speciale versies van het S&W Performance Center. In het navolgende zullen we het assortiment langslopen, met aandacht voor de belangrijkste modellen. Als traditionele revolverproducent had Smith & Wesson aanvankelijk wat moeite met het maken van een goed pistool met kunststof kast. De Sigma, uit 1994, was geen succes en een samenwerking met Walther (de SV99) was van korte duur. Maar driemaal is scheepsrecht: de S&W Military & Police, als onderdeel van een familie van AR-15 geweren, revolvers en pistolen met die naam, bleek aan te slaan en wordt dus al twintig jaar gemaakt. In die tijd heeft het pistool een aantal cosmetische en technische veranderingen ondergaan. Naast de eerder genoemde wijzigingen aan de spangroeven en chequering



Het Smith & Wesson M&P9 M2.0 'Optics Ready' pistool met 108 mm loop, voorzien van een Aimpoint ACRO dotsight.

Drie generaties M&P pistolen. Boven het oorspronkelijke model uit 2005, in het midden de M&P M2.0 zoals hij sinds 2017 wordt gemaakt, en onderaan de huidige versie: optics ready en onder meer voorzien van een nieuwe 'flat-face' trekker.



kreeg de M&P M2.0 in 2021 standaard de mogelijkheid om een dotsight te monteren, en een nieuwe trekker. Om met die laatste te beginnen: In plaats van een scharnierend onderste deel van de trekker, dat als trekkerveiligheid fungeert, werkt de zogeheten 'flat face' trekker als bij de Glock. In de trekker zit een scharnierende lip, die ingedrukt moet worden voor de trekker kan worden overgehaald. Voor de montage van een dotsight koos S&W voor het C.O.R.E. systeem, waarbij de letters staan voor Competition Optics Ready Equipment. Dat betekent simpelweg dat de slede is voorzien van een uitsparing voor een montageplaat. Met verschillende platen kunnen verschillende merken dotsights worden gemonteerd. Bij de S&W M&P M2.0 OR (Optics Ready)

modellen worden zeven kunststof platen meegeleverd.

Metal

Ondanks alle voordelen van kunststof is er een behoorlijke groep schutters/gebruikers die liever een metalen kast heeft. Om aan hun wensen tegemoet te komen, introduceerde Smith & Wesson in 2022 de M2.0 Metal, die inmiddels ook in verschillende uitvoeringen verkrijgbaar is. Bij de Metal versies is de kast van 7075-T6 aluminium. Dat heeft de stijfheid van



Vergelijking van de kunststof kast (links) en de aluminium kast. De verschillen hebben alleen te maken met de productie.

De Military & Police M2.0 met 127 mm loop in Flat Dark Earth (FDE), met de verwisselbare greeprug in dezelfde kleur. Deze versie heeft een dubbelzijdige veiligheidspal op de kast.



De Metal Carry Comp heeft een 107 mm loop met bovenin een compensator opening. De slede heeft diepe, golvende spangroeven en de kast heeft een wat

meer uitgesproken vormgeving, met onder meer verdiepte ligplaatsen voor de duim en trekkervinger. Slede en loop hebben een Armornite finish. Het pistool is optics ready heeft een zogeheten Clear-Sight Cut: een zodanige vormgeving dat de achterwaarts uitstromende kruitgas-

een stalen kast, maar maakt het pistool nauwelijks zwaarder. De standaardversie van de M2.0 weegt met kunststof kast 822 gram, en met aluminium kast 850 gram. Overigens hebben de aluminium kast en de kunststof kast dezelfde verwisselbare greeprug.

Performance Center

Het Smith & Wesson Performance Center maakt drie speciale versies van de M&P M2.0, waarvan we er hier twee laten zien: de M2.0 Metal Carry Comp en de Competitor. De laatste is een wedstrijdpistool met een 127 mm loop, aluminium kast met een verwijde magazijnopening, oversized omzetbare magazijnpal, optics ready slede met uitsparingen om het gedeelte vòòr de kamer lichter te maken, en een Tungsten Gray Cerakote finish van de kast, gecombineerd met een slede in Tungsten Gray of Armornite. Ondanks de langere loop en slede weegt de Competitor evenveel als een standaard M2.0 met aluminium kast: 850 gram.



De M&P9 M2.0 Flat Dark Earth in hoofddelen: slede, loop, sluitveer met stalen sluitveerstang en de kast. De M&P is een hamerloos pistool met kieploopvergrendeling.

De Military & Police M2.0 Metal met 117 mm loop voorzien van schroefdraad, voor de montage van een demper. Het pistool is 'optics ready' en heeft een verhoogde keep en korrel. slede en kast zijn Flat Dark Earth.



sen van de dotsight worden weggeleid en dus het richtbeeld niet verstoren.

Beschrijving

De Smith & Wesson M&P M2.0 is een double-action only, hamerloos pistool met een kieploopvergrendeling. De constructie van de kast is een tussenvorm tussen die van de Glock, en de SIG P250 en zijn opvolgers. De M&P heeft geen apart frame met alle onderdelen van het mechanisme, zoals de SIG. Hij heeft wel stalen plaatjes in de zijkanten van de kast (bij de kunststof versie) om hem stijver te maken, en daaraan zitten de voorste railunit met het grendelblok en de achterste railunit met de tuimelaar en uitwerper.

De M&P is een van de weinige pistolen die wordt geleverd met vier verschillende greepruggen: small, medium, medium large en large. Hoewel je de eenmaal gekozen maat niet voortdurend zult wisselen, is de constructie de handigste die we tot nog toe zijn tegengekomen. De rug

wordt op zijn plaats gehouden door een lange verticale pen. De kop van die pen steekt uit de onderkant van de greep, net achter de magazijnbodem. Als het magazijn is verwijderd, kan de kop van de pen zonder gereedschap negentig graden worden gedraaid – linksom of rechtsom, dat maakt niet uit. Vervolgens kan de pen uit de greep worden gehaald, de greeprug vervangen, en de pen worden teruggezet en de kop weer gedraaid. Met het magazijn in de greep voorkomt de magazijnbodem dat de pen kan draaien, en kan de greeprug dus nooit per ongeluk losgaan. Simpel en erg praktisch.

De M&P M2.0 heeft net als de meeste 'striker-fired' pistolen geen handbediende veiligheid (hoewel een paar modellen wel met deze dubbelzijdige veiligheid worden geleverd). De magazijnveiligheid van het oorspronkelijke model is bij de M2.0 verdwenen, en ook het Internal Safety System (een slot in de linker-achterzijde van de kast) is gesneuveld.

De slede van de M&P heeft karakteristieke, golfvormige spangroeven. Zowel voor- als achteraan lopen ze over de hele hoogte van de slede. Dat is aan de voorkant vooral decoratief, want het houvast is daar beperkt.

Er is geen mogelijkheid om te controleren of de slagpin gespannen staat. Ach-



De M&P pistolen hebben een verwisselbare greeprug in vier maten, waarvan er hier drie zijn afgebeeld: small, medium en large. De pen links houdt de greeprug op zijn plaats en zorgt ervoor dat deze gemakkelijk gewisseld kan worden.

De Performance Center M&P9 M2.0 Metal Carry Comp. Zoals de naam al zegt, heeft het pistool een aluminium kast en een loop met compensatoropening. Het wapen is optics ready en heeft een door het Performance Center getuneerde trekker.



terop het loopblok zit wel een kleine halfronde opening, waardoor je kunt zien of er een patroon in de kamer zit. De slede is op die plek halfcirkelvormig afgeschuind.

Mechanisme

Het afvuurmechanisme is redelijk simpel. In de kast zit een verende tuimelaar. De slagpin heeft aan de achterkant een naar beneden uitstekende nok. Als de slede naar achteren gaat glijdt die nok over de tuimelaar. Als de slede naar voren gaat blijft de nok achter de tuimelaar hangen. De slagpin wordt ca. een halve centimeter naar achteren getrokken waarbij de slagpinveer wordt gespannen. Als de trekker wordt overgehaald beweegt de trekkerstang naar achteren tegen een overbrengpal en die laat de tuimelaar scharnieren. Zijn achterkant gaat naar beneden, geeft de slagpin vrij en die ontsleept de patroon.

Demontage

Een apart kenmerk van de M&P al sinds de eerste modellen is de 'sear disconnect

lever'. Het doel van de constructie is ervoor zorgen dat het wapen uit elkaar kan worden gehaald zonder de trekker over te halen. Dat werkt als volgt:

De 'sear disconnect lever' is een geel metalen pennetje, voorin de afvuur unit. De achterkant van het pennetje ligt onder de tuimelaar. Als het pennetje omlaag wordt gedruwd, laat het de tuimelaar naar achteren scharnieren, zodat hij niet meer verbonden is met slagpin. Als het pennetje wordt opgetild scharniert de tuimelaar terug in zijn normale positie.

Bij de demontage moet het magazijn uit het wapen worden gehaald, de kamer gecontroleerd, en de slede in de achterste stand vastgezet, met de sledevangpal. Het pennetje moet dan via de uitwerp opening naar beneden worden gedruwd. Daarvoor dient dezelfde pen die de verwisselbare greeprug op zijn

plaats houdt. Dan wordt de demontagepal naar beneden gedraaid, de slede met één hand vastgehouden en de sledevangpal naar beneden gedrukt. Slede, loop en sluitveer kunnen nu naar voren van de kast worden geschoven. De slagpin blijft ontspannen, omdat hij niet door de tuimelaar wordt vastgehouden.

Als de slede op de kast wordt gezet, kan het palletje door de uitwerp opening weer terug worden gedruwd, maar dat gebeurt ook als het magazijn in het wapen wordt gestopt.

Tenslotte

Met 28 modellen is er een ruime keuze aan M&P M2.0 pistolen. Passing en afwerking zijn in alle gevallen goed (en bij de Performance Center wapens meer dan dat). De ergonomie is prima, en dankzij de vier maten greeprug persoonlijk aan



Een kijkje in de kast van een M&P M2.0. De pijl wijst naar de gele 'sear disconnect lever' waarmee het pistool gedemonteerd kan worden zonder de trekker over te halen.

De Performance Center M&P9 M2.0 Competitor. Het pistool een aluminium kast en een 127 mm loop, beide met een Tungsten Gray Cerakote finish. Het wapen is optics ready.



te passen. Bovendien - en dat is niet onbelangrijk - zijn de meeste modellen inmiddels probleemloos leverbaar.

Tekst en foto's: Bas Martens

Met dank aan importeur DTS.

De binnenkant van de slede en een blik in de kast van de M&P9 M2.0 Competitor. Passing en afwerking zijn buitengewoon goed.



De overzichtelijke bedieningselementen van de M&P9 M2.0 Competitor: trekker met trekkerveiligheid, verlengde en omzetbare magazijnpal, demontagepal en de dubbelzijdige sledevangpal.

OPTIEK



Het Chinese Olight is bekend als producent van zaklampen en tactische wapenlampen. Inmiddels is daar een nieuwe tak bijgekomen: dotsights. Onder de naam Osight presenteert het bedrijf in Neurenberg twee modellen: de Osight S en de Osight X. Beide hebben een behuizing van OAL, een door Olight ontwikkelde aluminium legering die bijna even licht is als 7075 aluminium, maar harder en sterker.

De Osight S heeft een asferische lens van 21 bij 14 mm met een multi-retikel van hetzij een 2 MOA dot of een 32 MOA ring. De helderheid is instelbaar met twee nachtstanden en tien dagstanden. De S weegt net geen 28 gram en heeft een RMSc montage.

De Osight X heeft een lens van 24 bij 22 mm met een retikel van hetzij een 3 MOA dot of een 32 MOA ring. De helderheid heeft ook hier twee nachtstanden en tien dagstanden. Het model X



De Osight S dotsight.

weegt 46 gram en heeft een RMR montage.

Olight zaklampen zijn mede bekend geworden door hun opladers, die met een magneet aan de lamp worden bevestigd. De dotsights gebruiken deze technologie ook. Beide modellen hebben een beschermkap waarmee de dotsight magnetisch wordt opgeladen. De kap is voorzien van een batterijindicator en kan zelf worden opgeladen via een USB-C aansluiting.



Als het uiltje in bijgaand logo u bekend voorkomt, dan klopt dat; het is hetzelfde uiltje dat in de jaren 1990 het beeldmerk was van Docter Optik. De reden dat Noblex nog wel het uiltje heeft, maar niet de naam Docter is een lang van verhaal van faillissementen en fusies, dat vrij gedetailleerd is te lezen

op de website van het bedrijf, <https://noblex-e-optics.com/pages/about>.

Noblex E-Optics in Eisfeld maakt in elk geval optiek. Qua prijs ligt die in het middensegment. De afgebeelde NZ8 Inception richtkijkers met achtvoudige vergroting kosten tussen de 1000 en 1300 euro. Ze hebben een 34 mm buis van een speciale aluminiumlegering, zwart geëloxeerd, en een verlicht retikel. Een Digi-Control sensor signaleert of het wapen wordt neergelegd of in een hoek van meer dan 45 graden worden neergezet en schakelt dan de verlichting uit; als het wapen weer wordt opgepakt gaat de lichtpunt binnen 0,1 seconde weer aan. Het aanbod bestaat uit een 1-8x28, 2-16x50, 2,5-20x50 en 3-24x56 kijker. Speciaal voor de jacht heeft Noblex daarnaast een 1,7-



De Noblex NZ8 Inception 1-8x28 (links) en 2-16x50 richtkijkers.



De Noblex NZ8 Inception 2,520x50 (links) en 3-24x56 richtkijkers.

10x42 Inception kijker.

Een ander Noblex nieuwtje is de NV 1x25 CS dotsight, in een uitvoering voor de Glock MOS en de Heckler & Koch SFP9 / VP9. Ook deze heeft een bewegingssensor, twee nachtstanden en acht daglichtstanden. De CR2032 batterij heeft een werking van 20.000 uur en kan worden gewisseld zonder de dotsight van het wapen te halen. De NV 1-25 CS is 35 mm lang, 33 mm breed en 48 mm hoog en weegt 72 gram.

ZeroTech

Het Amerikaanse ZeroTech Optics komt met iets nieuws: Een prisma vizier met variabele vergroting. Dat lijkt voor de hand liggend, maar blijkbaar heeft niemand er eerder aan gedacht. Anders dan een dotsight heeft een prismavizier geen stip die geprojecteerd wordt, maar een geëtst retikel, waarmee ze, althans volgens ZeroTech beter bestand zijn tegen een ruwe behandeling. Het ZeroTech 1-4x variabele prisma vizier combineert dat retikel met een viervoudige, traploos instelbare vergroting. Het retikel heeft daarnaast een verstelbare verlichting in rood of groen. Het prisma vizier is 153 mm lang kan op een Picatinnyrail worden gemonteerd. Opvallend: de vergrotingsring zit voorop.



De Noblex NV 1x25 CS dotsight voor de Glock MOS.



PARDINI NEDERLAND
Pardini Nederland is een handelsnaam van WHD

 .22LR semi automaat TR 20		 .22LR Match FR22
 sportpistool SP HY-TECH	 Luchtpistool K12	 Luchtgeweer GPR
 9mm en .45ACP GT	 .22LR / .32 S&W SP / HP	 .22LR FP

PARDINI NEDERLAND Naaldwijkseweg 24 2291PA Wateringen
 Tel. 01742936936 Website: www.pardini.nl Mail: info@pardini.nl

Het Ruger-5.7 pistool



Het Ruger-5.7 pistool in kaliber 5,7 x 28 mm. Net als het Belgische voorbeeld heeft de Ruger een 20-schots magazijn.

Bijna 25 jaar lang was FN's Five-seveN pistool het enige vuistvuurwapen in kaliber 5,7 x 28 mm. Daar is de laatste jaren verandering in gekomen. Ruger was in 2019 het eerste grote bedrijf dat na FN met een 5,7 mm pistool kwam, recentelijk gevolgd door onder meer de Smith & Wesson M&P 5.7 en de KelTec PR57.



De 5,7 x 28 mm patroon werd door FN ontwikkeld in combinatie met de P90. Inmiddels zijn er verschillende civiele ladingen.

Is de 5,7 x 28 mm patroon bezig aan een revival? Je zou het haast denken. Bijna 25 jaar lang was FN's spectaculaire 5,7 mm patroon alleen af te schieten uit de P90 pistoolmitrailleur of het Five-seveN pistool van hetzelfde bedrijf. In 2019 kreeg de Five-seveN concurrentie van de Ruger-5.7, in 2023 volgde de Smith & Wesson M&P 5.7 en begin dit jaar de KelTec PR57, die in het vorige nummer van SAM kort is voorgesteld. FN zelf heeft trouwens ook niet stilgezeten: de Five-seveN is er inmiddels als gemoderniseerde optics-ready Mk3.

Het feit dat enkele grote namen uit de wapenindustrie 5,7 x 28 mm wapens op de markt brengen is natuurlijk geen garantie voor succes. Het betekent wel dat de FN-patroon in elk geval in de Verenigde Staten aan een nieuwe carrière is begonnen, ditmaal in de markt voor 'home defense'.

In dit artikel maken we een kleine rondgang langs de Ruger-5.7. Dan blijkt al gauw dat ze bij Ruger heel goed naar de Five-seveN hebben gekeken – het pistool verscheen niet toevallig kort nadat de FN-patenten waren verlopen. Het vergrendelingsmechanisme van de Ruger is vrijwel identiek. De loop beweegt alleen voor- en achteruit, wat de precisie van het pistool ten goede komt. Loop en slede zijn direct na het schot met elkaar verbonden door een scharnierend grendeblokje in de kast. Als de gasdruk vol-

doende is gedaald draait dat blokje naar beneden en wordt de verbinding tussen loop en slede verbroken. De loop wordt gestuit en de slede kan verder naar achteren, waarbij de huls wordt uitgeworpen.

De Ruger heeft een inwendige hamer, net als de FN Five-seveN Tactical. Met het repeteren wordt de hamer grotendeels voorgespannen. Bij het overhalen



De binnenkant van de slede van de Ruger-5.7. Keurig afgewerkt maar weinig opwindend.

De Ruger-5.7 van links, van rechts en van voren. De loopmondopening doet denken aan een kleinkaliber pistool, maar schijn bedriegt.



Het is verder allemaal vrij eenvoudig en netjes gemaakt. Eigenlijk een pistool zoals veel andere, behalve dan het kaliber. En daar zit ook het probleem, want 5,7 x 28 mm pistolen zijn voor de schietsport niet toegestaan. Maar wie weet wat de toekomst nog brengt.

Technische gegevens

Model	Ruger-5.7
Kaliber	5,7 x 28 mm
Lengte	220 mm
Looplengthe	114 mm
Gewicht	695 g
Capaciteit	20 + 1 patronen

van de trekker wordt hij dan nog maar een klein beetje verder gespannen, tot hij door de tuimelaar wordt vrijgegeven. De trekker van de Ruger-5.7 heeft een trekserveiligheid, net als de Glock en inmiddels talloze andere pistolen. Vanwege het hamerslot heeft de standaard Ruger-5.7 daarnaast een dubbelzijdige veiligheidspal. Er is ook een Pro-versie, zonder die veiligheid.

De magazijn capaciteit van de Ruger is 20 patronen – net zoveel als de originele Five-seveN en de KelTec PR57 (de Smith & Wesson heeft een magazijn voor 22 patronen). De omzetbare magazijnpal zit net achter de trekkerbeugel en ook verder heeft de Ruger geen verrassingen: sledevangpal en demontagepal zitten links op de kast.

Aangezien de 5,7 x 28 mm van zichzelf al een stuk langer is dan de meeste pistoolpatronen, heeft de Ruger geen uitwisselbare greeprug of zijplaten; het heeft geen zin de toch al forse greep nog groter te maken. De kunststof kast heeft voor de trekkerbeugel een montage-rail. De slede heeft spangroeven aan de voor- en achterzijde. De richtmiddelen bestaan uit een U-vormige keep en een korrel met gele optische vezel.

Tekst en foto's: Bas Martens



De Ruger in hoofddelen: slede, loop, sluitveer en sluitveerstang en de kast.

Het Zwitserse Luchtmachtmuseum



In Dübendorf, onder de rook van Zürich, ligt het Flieger-Flab Museum. Het is 1978 geopende museum is gewijd aan de Zwitserse militaire luchtvaart en luchtafweer. SAM was in de buurt en ging een kijkje nemen.

Zwitserland heeft al eeuwenlang geen oorlog meer op eigen bodem gehad. Er is dus ook weinig vernield. Daaraan danken we onder meer de grote hoeveelheden Zwitserse wapens die nog in omloop zijn. Tegenover alle Zwitserse geweren en karabijnen steekt ons handjevol bewaard gebleven M.95 geweren maar schraal af.

Dat wil niet zeggen dat in het Alpenland alles bewaard is gebleven. Lange tijd hadden de Zwitsers bijvoorbeeld geen museum van de militaire luchtvaart. Militaire vliegtuigen die niet meer werden gebruikt, werden vaak – uit ruimtegebrek – verschroot. Hooguit enkele onderdelen, zoals motoren, instrumenten, boordwapens en propellers, werden op

verschillende plaatsen bewaard. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd een begin gemaakt met het verzamelen van materiaal voor een toekomstig museum, maar daarvan kwam lange tijd niets terecht. Zoals zo vaak, was het te danken aan één man dat het museum toch van de grond kwam. Rond 1970 was Hans Giger directeur van het Eidgenössische Amt voor militaire vliegvelden. Hij liet op het vliegveld Dübendorf een hangar uit de Eerste Wereldoorlog ontruimen, en begon het her en der verspreide materiaal weer samen te brengen. In 1972 werd voor een select gezelschap een eerste rondleiding gehouden en in de daarop volgende jaren werd de collectie verder uitgebreid, waarbij neen tweede hangar in gebruik werd genomen.

Opening

Giger kreeg nauwelijks medewerking van zijn superieuren. Uiteindelijk wendde hij zich tot het hoofd van het militaire departement, en deze was wel enthousiast. De gehele zomer van 1978 zorgden vrijwilligers voor rondleidingen en dat wordt beschouwd als de openingsdatum van het museum. Intussen was ook een



Het logo van het Zwitserse Flieger-Flab Museum. De afkorting Flab staat voor Fliegerabwehr.



Een overzichtsfoto van Hal 1, met de geschiedenis van de militaire luchtvaart van 1900 tot 1950.

derde hangar in gebruik genomen, maar al snel werd duidelijk dat de hangars niet geschikt waren als expositieruimte. Met de hulp van een in 1979 opgerichte

vriendenvereniging kon geld worden ingezameld voor de bouw van een nieuwe hal. Dat gebeurde halverwege de jaren tachtig.



Zoeklichten en luchtdoelgeschut in Hal 1.

De expositie behandelt de geschiedenis van de Zwitserse militaire luchtvaart vanaf de beginjaren, met vooral aandacht voor het materiaal. Vrijwilligers hebben in de loop der jaren replica's gebouwd van een aantal historische modellen, waarmee per replica tussen de 45.000 en 60.000 uur was gemoeid. Daarmee is gestopt toen de gemiddelde leeftijd van de bouwers op 84 jaar lag.

Het huidige museum heeft vier hallen. Hal 1 is de entree en toont de ontwikkeling van de militaire luchtvaart van 1900 tot 1950. In het midden van de hal staan zoeklichten en verschillende stukken luchtdoelgeschut, waaronder de watergekoelde 7,5 Scherer Flab met kniege-wrichtvergrendeling. Op de grond ligt een Zwitserse soldaat met een steuntje, zodat hij met zijn geweer op vliegtuigen kan schieten.

Hal 2 is gewijd aan het straaljagertijdperk sinds 1949, met onder meer een ontwerp van eigen bodem, de F+W N-20. 10 Aiguillon. In deze hal staan (of hangen) ook helikopters en trainingsvliegtuigen. Een galerij is gewijd aan de ontwikkeling van vliegtuigwapens, van stalen pijlen tot snelvuurkanonnen. Daar hangt ook



De wapenkamer op een Zwitsers militair vliegveld in de jaren twintig. Let op de rij met Mondragon geweren bovenaan.

bijgaande foto van een wapenkamer met een indrukwekkende rij Mondragon geweren. Verder zijn verschillende doorsnedemodellen, afsluiters en patroonbandvullers te zien. Een ander deel van de galerij toont een grote collectie communicatie- en navigatieapparatuur. De derde hal is gewijd aan de Fliegerabwehr, met uiteraard enkele Oerlikon kanonnen, maar vooral elektronica. De laatste hal (officieel Hal 8) is in vier gedeeltes. Drie delen zijn alleen op afspraak toegankelijk: de collectie vlieg-

tuigmotoren, het simulator centrum met simulatoren van de Mirage II, de F/A 18 en een Boeing 747, en een opstelling van verschillende helikopters en vliegtuigen waar je ook in mag gaan zitten. Het vierde deel is voor wisseltentoonstellingen. Het hangt van je belangstelling af hoever je er voor om wilt rijden, maar voor wie in de buurt is, is een bezoek aan Dübendorf beslist de moeite waard. Overigens is het vliegveld nog gewoon in gebruik, onder meer als uitvalsbasis voor reddingsvliegers.



Verschiede afsluiters van vliegtuigmitrailleurs, met uitleg.



Een vroege vorm van luchtafweer.

Flieger-Flab Museum

Ueberlandstrasse 271
8600 Dübendorf
Zwitserland
www.airforcenter.ch

Het gehele jaar door geopend. Voor actuele openingstijden zie de website.



Vitrine met vliegtuigmitrailleurs.



Hal 2 is gewijd aan het straaltijdperk, helikopters en lesvliegtuigem.



Een fraai gereconstrueerde propellorwerkplaats.

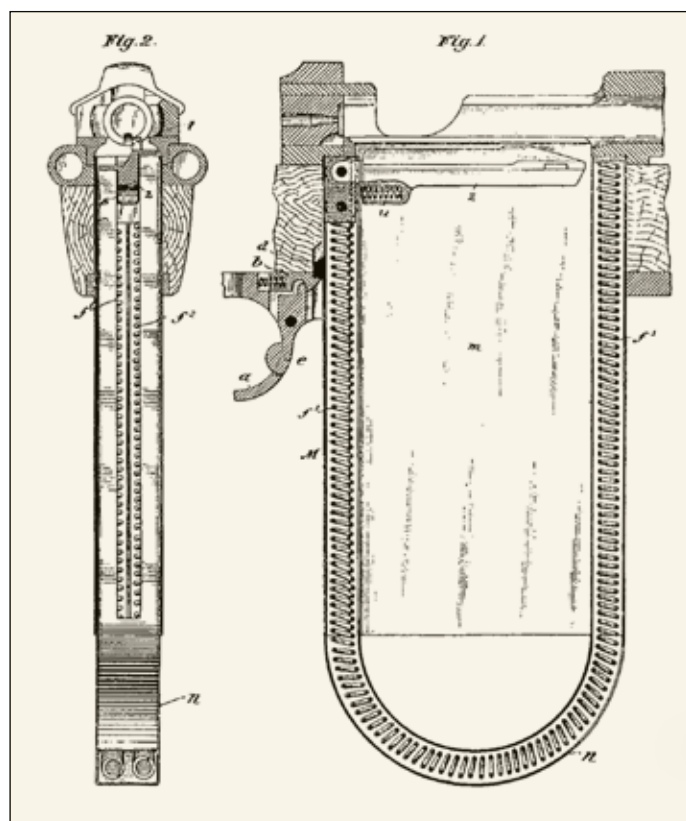


Magazijnen (3)

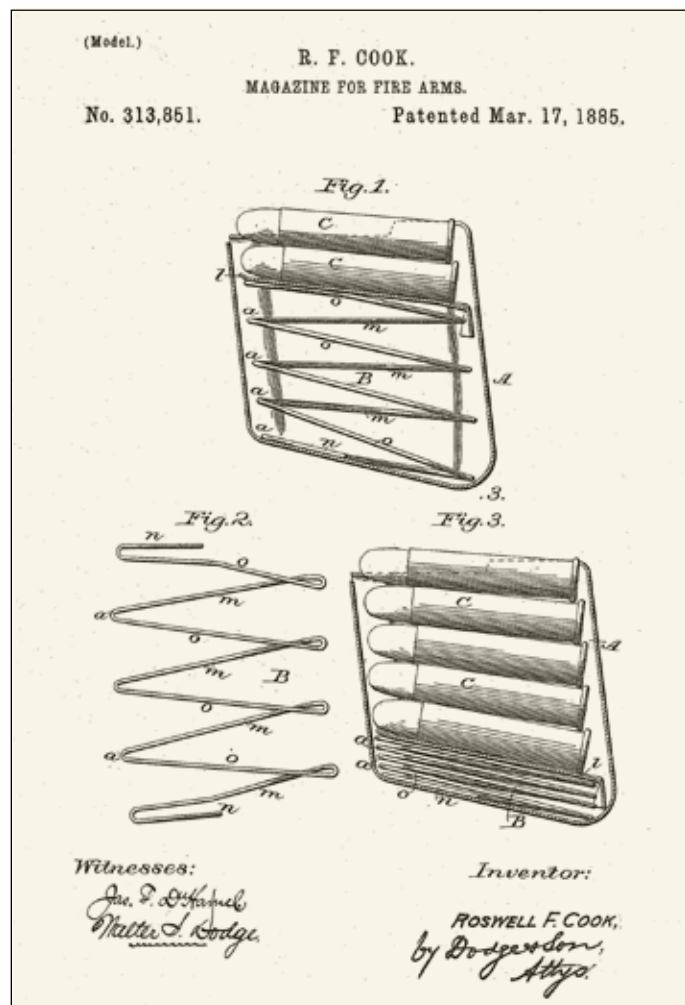
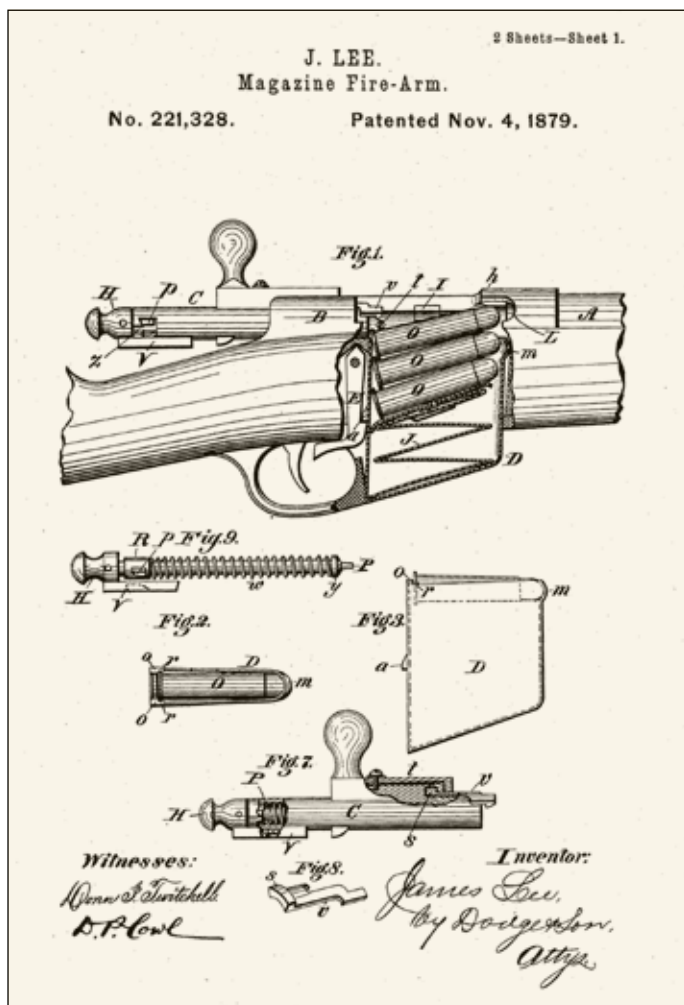
Met het ontwerp van James Paris Lee uit 1879 had het afneembare doosmagazijn voor geweren in grote lijnen zijn definitieve vorm bereikt. In grote lijnen, want aan verschillende onderdelen werd nog jarenlang gesleuteld, zoals de magazijnveer, de aanbinger en de manier waarop het magazijn werd geproduceerd. In deze aflevering kijken we naar de ontwikkelingen tot in de jaren vijftig van de 20ste eeuw

Eerst nog maar even de disclaimer: zoals in het eerste deel van deze serie al gezegd, gaat het in deze artikelen uitsluitend om patroonmagazijnen, dat wil zeggen een houder voor patronen die van het wapen kan worden genomen en is voorzien van een inrichting om die patronen in het wapen aan te voeren – meestal een aanbinger en een veer. Dat betekent dat geen of slechts zijdelings aandacht wordt besteed aan de tientallen creatieve constructies van inwendige magazijnen, die met of zonder clips werden gebruikt. En 'afneembaar' geldt alleen als dat dient om van magazijn te wisselen, of een magazijn opnieuw te vullen. Het magazijn van het Johnson M1941 geweer kan bij de demontage weliswaar van het wapen worden gehaald, maar dat was noch om het te vullen, noch voor een magazijnwissel. Het wordt hier dus niet behandeld. Uiteraard zijn er tussenvormen, zoals het Duitse 'Grabenmagazin', dat verderop wel zal worden besproken.

Aangezien er nauwelijks fatsoenlijke publicaties specifiek over magazijnen zijn verschenen, is het lastig een volgorde in de ontwikkeling te bepalen. In het navolgende worden verschillende aspecten in willekeurige volgorde besproken.



Rond 1900 werden soms vreemde magazijnconstructies bedacht. Dit magazijn van Mauser, uit 1903, heeft een dubbele schroefveer om de patronen aan te voeren. (Espacenet)



Amerikaans patent 221,328 van James Paris Lee uit 1879 (links) geldt als de geboorte van het afneembare doosmagazijn. Roswell Cook patenteerde in 1884 een verbeterde constructie met een zig-zag draadveer (rechts). (United States Patent Office)

Veren

Amerikaans patent 221,328 van James Paris Lee uit 1879 geldt als de geboorte van het afneembare doosmagazijn. Daarmee was het principe vastgelegd. De verschillende onderdelen van het magazijn werden echter nog jarenlang verder ontwikkeld. Eén van die onderdelen was de magazijnveer. In figuur 1 van Lee's patent staat een doorsnede van het magazijn, waarin de magazijnveer (J) is afgebeeld. In de tekst wordt deze zig-zag veer alleen omschreven als 'spring', zonder toelichting. Lee zelf was er blijkbaar nog niet uit, want nog in 1899 kreeg hij zelf patent op een magazijn waarvan de aanbrengrer omhoog werd geduwd door een enkele gebogen bladveer.

Intussen had zijn collega Roswell Cook bij Remington ook een magazijn gepatenteerd, gebaseerd op het ontwerp van Lee, maar dan voorzien van een betere veer. In zijn Amerikaans patent 313,851, aangevraagd in november 1884, beschrijft Cook dat tot dan toe verschillende veren werden gebruikt: zig-zag, schroefveer of bladveer. Deze waren in de meeste gevallen gemaakt van dun staalplaat. Deze veren waren duur, niet elastisch genoeg en moeilijk uniform te harden. Cook had daarom een veer bedacht van staal-draad, die was gevouwen in de inwendige vorm van het magazijn. Roswell Cook kan daarmee worden beschouwd als de uitvinder van de moderne magazijnveer.

Cook's vinding betekende niet dat alle doosmagazijnen direct van een draadveer werden voorzien; integendeel. Het overgrote deel van de Britse Lee-Enfield geweren (en misschien zelfs allemaal) gebruikte decennialang magazijnen met een zig-zag bladveer, net

als trouwens de Brengun. Het Duitse geweer 98 had een bladveer als magazijnveer en dat is waarschijnlijk de reden dat ook een afneembaar magazijn voor dat wapen, het 'Grabenmagazin' (loop-



Het magazijn van een Lee-Metford doorsnedemodel. De Britten gebruikten decennialang bladveren in hun magazijnen. (Privécollectie)

Het Duitse 'Grabenmagazin' (loopgraafmagazijn) uit de Eerste Wereldoorlog diende om de magazijninhoud van het Gewehr 98 te vergroten van vijf naar twintig patronen. Let op de bladveer. (Collectie Wacker)



graafmagazijn) van zo'n bladveer was voorzien. Ook een van de beste magazijnen uit het Interbellum, voor het Tsjechische ZH-29 geweer, had een zig-zag bladveer. Over de reden waarom voor de ene of de andere versie werd gekozen is helaas nauwelijks iets bekend.

Loopgraafmagazijn

Het Duitse loopgraafmagazijn, ontwikkeld tijdens de Eerste Wereldoorlog, hoort eigenlijk niet in dit artikel thuis, maar het is een originele constructie die we graag laten zien. Het twintigschots magazijn is een tussenvorm tussen een inwendig, en een afneembaar magazijn. Het werd op een Gewehr 98 gezet in plaats van de bodemplaat. Aangezien het Grabenmagazin aan het wapen werd vastgeschroefd, is van een normaal verwisselbaar magazijn geen sprake. Het Grabenmagazin had bovendien geen aanvoerlippen, die zaten in het geweer. Buiten het wapen werd de aanbrengrer op zijn plaats gehouden door een stalen lip aan een kettinkje, die dwars over de magazijnopening werd gestoken. Als het magazijn in het geweer was gezet, werd de lip in een beugel op de zijwand van het magazijn geborgen.

Aanbrenger

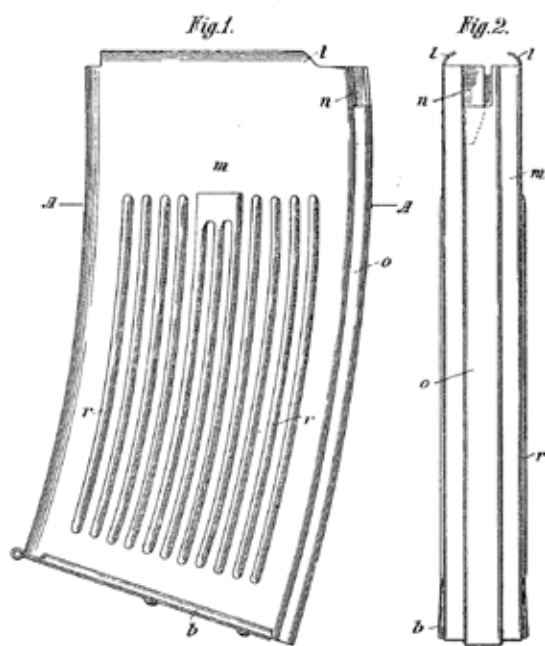
Bij de vroegste doosmagazijnen lagen de patronen in een enkele rij recht boven elkaar. De aanbrengrer, die onder druk van de magazijnveer de patronen naar boven duwde, was een simpel recht metalen plaatje. Bij een dubbelrijig magazijn, waarin de patronen om en om gestapeld op elkaar lagen, werkte dat niet. De aanbrengrer moest zelf een verhoging krijgen, zodat de patronen op hun plek bleven. Bij sommige magazijnen zit dat verhoogde deel links, bij andere zit het rechts. Ook hier is de reden voor het verschil niet duidelijk. De meeste aanbrengrers zijn van in vorm geperst staalplaat. Bij het eerder genoemde ZH-29 magazijn is hij echter uit een massief stuk staal gefreesd.

Bodemplaat

Een ander opvallend verschil is of een magazijn al dan niet is voorzien van een bodemplaat. Een afneembare bodemplaat maakte het gemakkelijker het magazijn uit elkaar te halen, om het inwendig schoon te maken. De bodem plaat wordt vaak door een verende lip op zijn plaats gehouden. Soms zit onderop de magazijnveer een extra plaatje met een nok die door een opening in de



Bij enkelrijige magazijnen (links) was de aanbrengrer meestal een recht metalen plaatje. Bij een dubbelrijig magazijn moest de aanbrengrer een verhoging krijgen, zodat de patronen op hun plek bleven. (Privécollectie)



Vrijwel identiek: Een Mauser magazijn op de patenttekening uit 1909 (links), een magazijn voor de Duitse MG13 lichte mitrailleur (midden) en een magazijn voor de Federov Avtomat. (Finnish Arms Museum Foundation)

bodemplaat steekt. Als die nok naar binnen wordt geduwd kan de bodemplaat van het magazijn worden geschoven. We hebben niet kunnen ontdekken wanneer die verende plaat voor het eerst werd toegepast. Veel van de vroege afneembare doosmagazijnen hebben hem niet, zoals het hierbij afgebeelde magazijn voor de Lee-Enfield. Het ontbreken van een bodemplaat maakt het ingewikkelder om te produceren. Om het magazijn uit elkaar te halen moet bij deze magazijnen meestal één kant van de aanbrengrer zo ver mogelijk omlaag worden geduwd, zodat de aanbrengrer en de veer schuin naar boven uit het magazijn kunnen worden gehaald.

Voorbeelden

Tenslotte nog twee magazijnen die een grote internationale invloed hebben gehad: een ontwerp van Mauser uit 1909, en nogmaals het magazijn van de ZH-29. Het lichaam van het Mauser magazijn is gemaakt uit één stuk in vorm geperst staalplaat, een technisch hoogstandje. Wat hier vooral interesseert is de vorm, met zijn verticale verstevigingsribben. Het magazijn werd door Mauser ontwikkeld voor een semiautomatisch geweer, vrijwel ongewijzigd overgenomen in de Russische Avtomat Federov, en tenslotte weer door de Duitsers gebruikt in hun MG13 lichte mitrailleur. Het ZH-29 magazijn diende waarschijnlijk als voorbeeld voor het magazijn van het FG42 Fallschirmjärgewehr en het Duitse



Een Duits K43 magazijn met bodemplaat (links) en een Lee-Enfield magazijn zonder bodemplaat. (Privécollectie)

Verschillende vormen van de aanbrengrer, in een Lee-Enfield magazijn (links) en een SAFN magazijn. Die laatste hoort hier eigenlijk niet thuis. Het magazijn is wel afneembaar, en heeft ook een aanvoermecanisme, maar het kan alleen geladen worden als het in het wapen zit. (Privécollectie)



Het fantastisch gemaakte magazijn van de Tsjechoslowaakse ZH-29 schuin van voren en in onderdelen. De Tsjechen gebruikten een zig-zag bladveer. (Privécollectie)

G43/K43 geweer, zij het dat de Duitsers gebruik maakten van een draadveer in plaats van een bladveer.

Eigenlijk zou er nog een derde voorbeeld bij moeten: het magazijn van de Amerikaanse BAR, dat met kleine wijzigingen werd overgenomen door FN. Maar dan zijn we beland bij doosmagazijnen voor lichte mitrailleurs, en die worden in een van de volgende afleveringen behandeld. Voor het zo ver is kijken we eerst naar de magazijn-

nen voor een wapensoort die tijdens de Eerste Wereldoorlog werd ontwikkeld: de pistoolmitrailleur.

Tekst en foto's: Bas Martens, Espacenet en United States Patent Office.

Het magazijn van een Duitse K43 schuin van voren en in onderdelen. De Duitsers gebruikten een zig-zag draadveer. (Privécollectie)



Van Nieuwenhuyse
SINCE 1950



airsoft - outdoor - jacht & schietsport

www.vnwetteren.be

Hoenderstraat 70, 9230 Wetteren - vnwetteren@telenet.be

Airguns.nl



*Producent van de Beaumont luchtbuksen.
Importeur en verdeler van o.a. Daystate Airguns.*

Ook voor Airsoft, outdoor etc.
Joppie's Dump – Hilversum, 035-624 0143
Herenstraat 43-B, 1211CA, info@airguns.nl,

WWW.OPTICSANDMORE.BE

Voor al uw richtkijzers, red-dots rangefinder,
baankijzers, richtkijker montages, schoonmaak en
herlaad artikelen.

Verdeler van diverse merken

Vortex, Spuhr, Element optics, Tactical Evo, Frankford
Arsenal, Ulfhednar, Boretech, Delta optics, Atlas,
AimField, Eo-tech, Kahles, Zero Compromise, Vector,
Wheeler, Kestrel, Magneto speed, Wilson, Bulletseeker



WHD
Naaldwijkseweg 24
2291 PA Wieringen

Tel. : 0174293693
Website: www.whd.nl
Mail : info@whd.nl

Schiet en Boogsport-artikelen
Importeur Pardini sportwapens



DBS TACTICAL BV

UPGRADES
REPARATIES
ONDERHOUD
OPTIEKEN (KIJKERS EN REDDOTS)
ACCESSOIRES VERKOOP
VUURWAPEN VERKOOP ALLE MERKEN
ALLE MONTAGES

TAXATIE VOOR VERKOOP
VERKOOP IN CONSIGNATIE
VERZAMEL VUURWAPENS TAXATIE, VERKOOP, NAZICHT EN ONDERHOUD



ENKEL OPEN OP AFSPRAAK
KEIZER KARELSTRAAT 22
9120 BEVEREN-WAAS (MELSELE)
OOST-VLAANDEREN
BELGIË

WWW.DBSTACTICAL.COM
INFO@DBSTACTICAL.COM



EENMAAL, ANDERMAAL



Mei is de maand van de grote wapenveilingen. Zowel de Rock Island Auction Company (2-4 mei), Hermann Historica (8 en 9 mei) en Morphy Auctions (13-15 mei) hebben dan hun 'premium' veiling. Dat betekent wegdromen bij een aanbod van duizenden vaak zeer bijzondere wapens. Bij het ter perse gaan van dit nummer stond alleen het aanbod van RIA en Morphy online, zodat daaruit een keuze is gemaakt. Wie alles wil zien, kan inmiddels terecht op de verschillende websites: www.hermann-historica.de, www.rockislandauction.com en morphyauctions.com.



Gatling

We hebben in deze rubriek wel eens vaker een Gatling mitrailleur voorgesteld, maar het blijven unieke wapens. Dit is een Model 1883 voor het Amerikaanse leger, in kaliber .45-70, inclusief het originele onderstel. Het wapen met serienummer 463 is gemaakt in 1887. Deze Gatling heeft twee Accles trommelmagazijnen, voor 104 patronen elk, en dat is zelfs in de VS soms een probleem; in sommige staten is de maximale magazijn capaciteit 15 patronen. De geschatte opbrengst is even indrukwekkend als het wapen: 130.000 tot 190.000 dollar.



Tiffany

Aan het einde van de 19de eeuw maakte het beroemde juweliershuis Tiffany & Co luxe wapens, vooral voor Smith & Wesson. Veel revolvers kregen een gegraveerde zilveren kast en greep, bij het afgebeeld exemplaar deels van ivoor. De opbrengst van deze Tiffany Smith & Wesson .32 Safety Hammerless 1st Model revolver werd geschat op 45.000 tot 65.000 dollar.

Roth-Steyr

Volgens RIA is dit een 'Target Model' van het Roth-Steyr M1907 pistool. Het pistool heeft geen serienummer, is gemerkt 'WAFFENFABRIK STEYR', en is voorzien van een 267 mm loop, een verstelbare keep, en een greep voor de bevestiging van een kolf. Een iets afwijkend exemplaar staat afgebeeld in het boek 'Vom Ursprung der Selbstladepistole' en dat ziet er toch wat origineler uit. Het te veilen pistool is te perfect, heeft vreemde houten greepplaten en de cassette heeft geen bergplaats voor de kolf, terwijl het pistool daar wel voor was gemaakt. Ook de prijs lijkt bescheiden voor zo'n uniek exemplaar: RIA schat de opbrengst op 7500 tot 12.000 dollar.





Windrunner

De E.D.M. Arms Model 96 Windrunner was een .50 BMG lange-afstandsgeweer, ontworpen door Bill Ritchi, de oprichter van het bedrijf. Tot zijn overlijden in 2016 werden ruim 3500 stuks gemaakt, waarvan twee stuks door het U.S. Marine Corps werden gebruikt, onder meer in Irak, met een effectief bereik van ca. 1800 meter. Het wapen heeft serienummer 450 en komt compleet met een 40 cm lange OPS Inc. 3rd Model demper. De opbrengst van wapen en demper werd geschat op 25.000 tot 40.000 dollar.



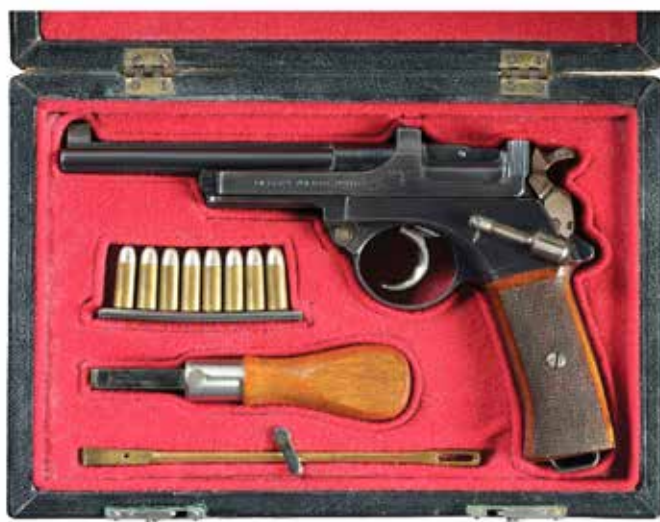
Mondragon

Exemplaren van het Mexicaanse Mondragon geweer zijn zeldzaam, maar de bijbehorende bajonet is nog veel zeldzamer. Het is een combinatie van bajonet en pioniersschep, die korte tijd populair was. Het afgebeelde exemplaar is gemerkt 'Republica Mexicana'. De opbrengst werd geschat op 9.000-14.000 dollar.



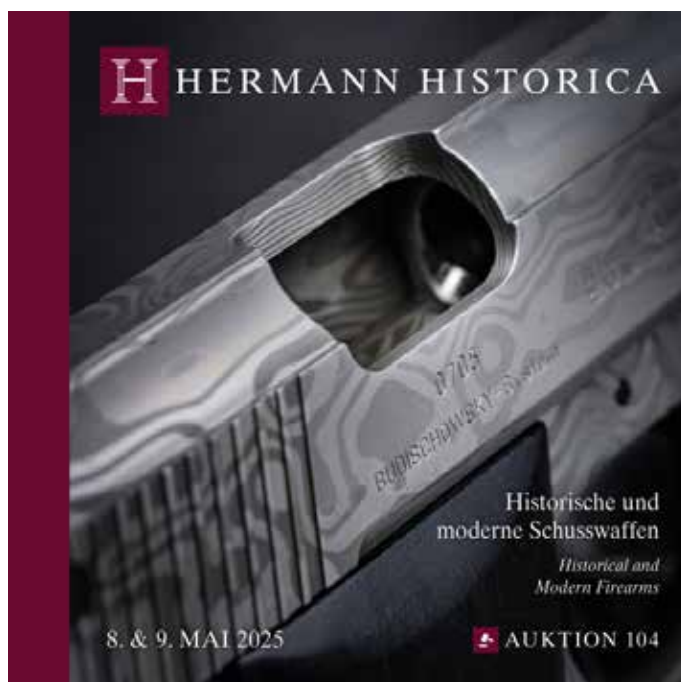
Mauser

Mauser ingenieur Josef Nickl was verantwoordelijk voor een groot aantal pistoolmodellen, waaronder het 'Modell H' van 1917. Het pistool was ontwikkeld als goedkoper alternatief voor de P08. De 'H' kan staan voor 'Heer' (leger) of 'Hahn' (haan of hamer). Het afgebeelde exemplaar met serienummer 10 is links op de slede gemerkt met 'Waffenfabrik Mauser A.G. Oberndorf a.N. Mod. H 1917'. Op dat moment was er geen sprake meer van de invoering van een nieuw pistoolmodel. Er is slechts een handjevol exemplaren van het Modell H gemaakt, en dat verklaart de geschatte opbrengst: 40.000 tot 60.000 dollar.



Mannlicher

Mannlicher pistolen werden voornamelijk gemaakt door de Oostenrijkse Waffenfabriks Gesellschaft in Steyr, maar er zijn een paar uitzonderingen. Zo is een klein aantal Mannlicher Model 1900 pistolen geproduceerd door de Munitions & Waffenfabrik Sömmmerda. Dit exemplaar met serienummer 38 is een van die pistolen, compleet in cassette, met pompstok, schroevendraaier en een clip met acht 7,63 mm Mannlicher patronen. serienummer 38. De opbrengst werd geschat op 4500 tot 6500 dollar.





Experimentele M1

Een experimentele M1 karabijn van Underwood, serienummer E101. We worden helaas niet wijs uit de beschrijving en de foto's. Morphy spreekt van een 'recoil reducing cheekpiece' met daarin een omklapbare bajonet, en een blijkbaar ontbrekende kolf. Het doel van deze ingewikkelde constructie is niet duidelijk. De opbrengst werd geschat op 5.000 tot 6.000 dollar.

Nederlandse Parabellum

Een prachtig Automatisch Pistool No. 1 van de Nederlandse Marine, serienummer 2436v, gemaakt door Mauser in 1939, als onderdeel van een levering voor 225 stuks. Bij het pistool hoort een even mooi holster, voorzien van een messing plaatje met scheepsnummer 8. De opbrengst van beide schat Morphy op 3.000 tot 4.000 dollar – maar is dit geen roofofstuk?



Thompson

De vroegste Thompson trommelmagazijnen werden gemaakt door John's Machine and Stamping Works. Het bedrijf schijnt er iets meer dan 4000 gemaakt te hebben en dit 50-schots magazijn is nummer 2072. De vroege magazijnen zijn erg zeldzaam, en dat blijkt uit de prijs: Morphy schatte de opbrengst op 12.000 tot 18.000 dollar!



Volcanic

Voor de beter gevulde portemonnee: een Smith & Wesson Large Frame Volcanic Pistol met serienummer 2, gemaakt in 1855. S&W maakte naar schatting slechts 500 van deze wapens in Norwich, Connecticut. De opbrengst van dit bijzondere exemplaar werd door Morphy geschat op 25.000 tot 35.000 dollar.



M.SS41

De Tsjechische M.SS41 tankbuks werd ontwikkeld en gemaakt voor de SS, die na de Duitse inval in Tsjechoslowakije feitelijk het beheer had over de wapenfabrieken in Boheemen en Moravië. De tankbuks verschoot de Duitse 7,9 x 94 mm Patrone 318. Er schijnen zo'n 3000 stuks te zijn gemaakt, maar vreemd genoeg is er geen enkele foto van het wapen in gebruik. De opbrengst werd door Morphy geschat op 20.000 tot 30.000 dollar.



HERMANN HISTORICA

International Auctions



UPCOMING AUCTION

Historical and Modern Firearms

8 - 9 May, 2025



LIVE AUCTION

www.hermann-historica.com

Bretonischer Ring 3 | 85630 Grasbrunn / Munich, Germany
+49 (0) 89 - 54 72 64 9-0 | contact@hermann-historica.com



LAAT UW COLLECTIE VEREEUWIGEN

Veel verzamelaars hebben in de loop der jaren een prachtige en kostbare collectie opgebouwd. Maar bijna niemand heeft die collectie ook consequent op foto's vastgelegd. Vaak is het niet verder gekomen dan wat plaatjes op de mobiele telefoon.

SAM-Wapenmagazine biedt u de mogelijkheid om uw collectie te laten vereeuwigen, in de kwaliteit die u van het blad gewend bent. Dat kan gaan van simpele zijaanzichten tot een volledige fotoreportage, van enkele bijzondere wapens tot een volledige verzameling, en van een digitaal bestand op USB stick tot een naar uw wensen uitgevoerd foto album.

Het documenteren van uw collectie in beeld maakt het makkelijker om deze te laten zien op beurzen en bijeenkomsten, maar kan ook van onschatbare waarde zijn bij brand of diefstal, verzekeringen, erfeniskwesties of problemen met justitie.



Geïnteresseerd? Stuur een email naar bas@samwapenmagazine.nl met daarin uw wensen. Ik neem dan contact met u op om de mogelijkheden te bespreken.





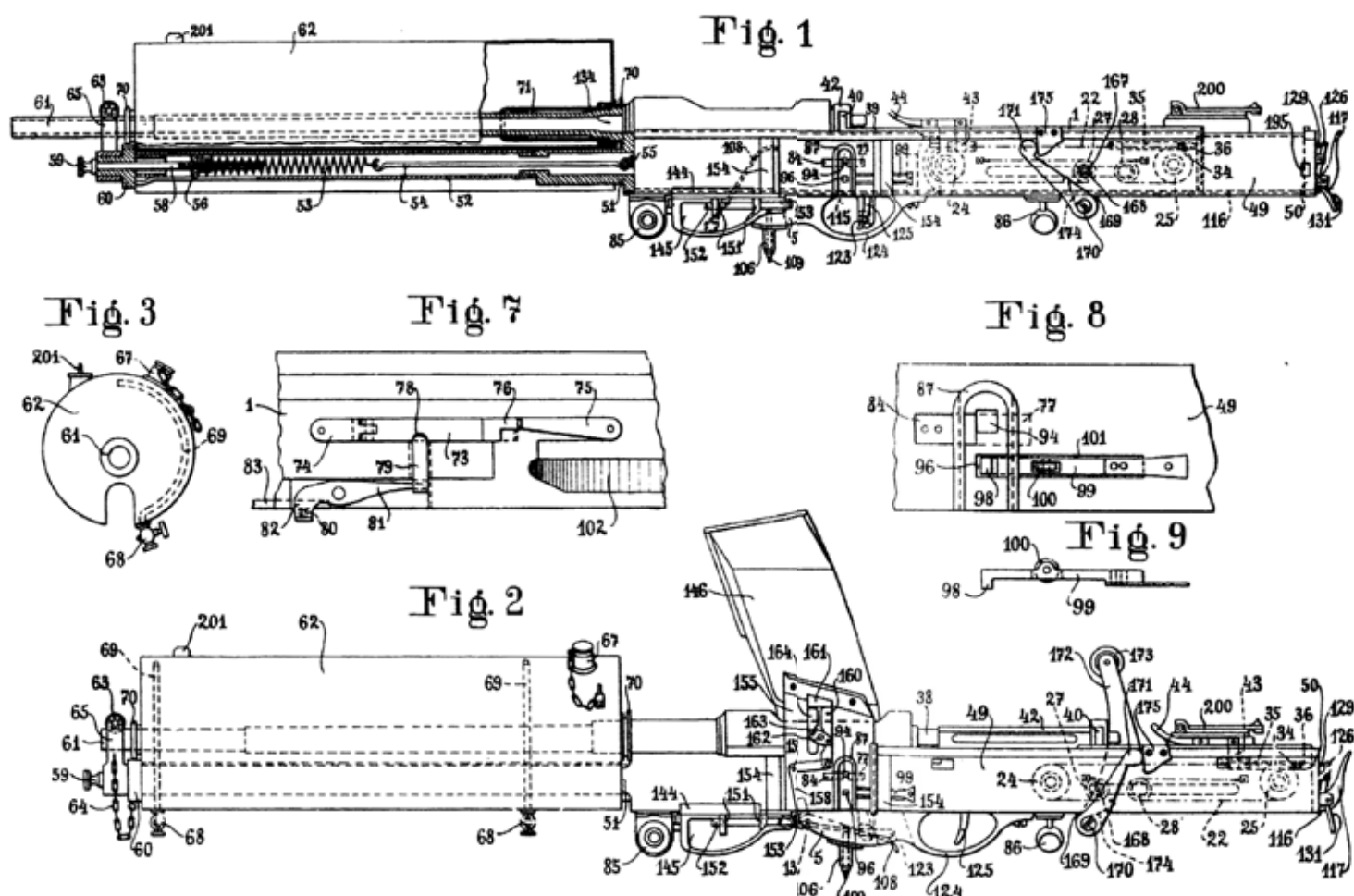
Eind 19de, begin 20ste eeuw hebben heel wat uitvinders geprobeerd een grendelgeweer om te bouwen tot een (semi-)automatisch wapen. Bijna niemand maakte het daarbij zo bont als Franz Kretz uit Boedapest, die in 1913 een manier bedacht om van een Mannlicher straight-pull geweer een watergekoelde mitrailleur te maken.

Op 21 november 1913 meldde Franz Kretz uit Boedapest een patent aan voor een 'Inrichting om het gebruik van straight-pull vuurwapens als machinewapens mogelijk te maken'. Het is een wat vage omschrijving, die er op neerkomt dat Kretz een Oostenrijks Mannlicher M90 geweer had omgebouwd tot watergekoelde mitrailleur. Dat klinkt niet eenvoudig, en dat was het ook niet. Kretz had 11 pagina's tekst en 32 tekeningen nodig om alle aspecten van de constructie uit te leggen. Het Oostenrijkse patent werd op 1 november 1915 verleend, onder nummer 71702.

Het mitrailleurpatent van Kretz was een vervolg op een eerdere constructie: een M90 omgebouwd tot semiautomatisch geweer, waarvoor Kretz op 5 november 1913, patent had aangevraagd (Oostenrijks patent 67652). Beide wapens hadden een bijzondere constructie van de sluitveer: een met de afsluiter verbonden ketting met een horlogeveer in de kolf. Als de afsluiter naar achteren bewoog werd die veer opgewonden; hij het ontspannen werd de afsluiter weer gesloten. In het geval van de mitrailleur waren er twee kettingen en twee veren.

Een andere bijzonderheid was het magazijn. Aan de linkerkant van het wapen bevond zich een soort trechter (46), waarin vijf tot zeven 'magazijnen' konden worden geplaatst. Volgens de tekeningen slaat die omschrijving op clips van vijf patronen. Via een nogal ingewikkeld mechanisme werden die clips één voor één naar het mechanisme gebracht. Telkens als de ene clip was leeggeschoten, werd een volgende aangevoerd.

Het is moeilijk voorstelbaar dat de gecompliceerde constructie van Kretz heeft gewerkt. Toch is tenminste één exemplaar gemaakt, en tijdens de Eerste Wereldoorlog aan het front ingezet. Op de foto die daarvan is gemaakt is het wapen overigens voorzien van bandvoeding, en niet van de magazijntrechter. We weten niet of er van de constructies van Kretz een exemplaar bewaard is gebleven.



De tekeningen bij Amerikaans patent 2,405,308 van 6 augustus 1946, op naam van Joe F. Jack uit Arcadia, Californië.

SAM WAPENMAGAZINE

*Lees SAM nu
(ook) digitaal!*



Er gaat natuurlijk niets boven een mooi tijdschrift, maar een papieren blad heeft ook nadelen: de hond kan er mee spelen, je krijgt het niet terug als je het hebt uitgeleend, en net als je met vrienden over een artikel in SAM wilt praten heb je dat nummer niet bij de hand. Daar is nu een oplossing voor: de digitale SAM.

Hoe werkt het?

U kunt zich aanmelden voor de digitale Sam via www.samwapenmagazine.nl/aanmelden of via de bijgaande QR code. Hier vindt u alle informatie die u nodig heeft.

Wat krijgt u?

Een jaarabonnement op de digitale versie van SAM Wapenmagazine geeft toegang tot alle zes nummers die in de abonnementsperiode verschijnen, in hoge resolutie.

De digitale SAM heeft alle artikelen van de papieren SAM, in dezelfde volgorde en opmaak, en is te lezen op uw mobiele telefoon, tablet of laptop. Het digitale abonnement geeft bovendien direct al toegang tot een aantal van de meest recente nummers.

Wat kost het?

Een jaarabonnement op de digitale SAM (zes nummers) kost € 27,50. Aangezien er geen portokosten zijn, is dat bedrag voor Nederland en België gelijk.

Bent u al abonnee op SAM en wilt u de digitale versie erbij hebben? Dan betaalt u slechts € 15,00.

Hoe aan te melden?

Opgeven voor een digitaal abonnement kan via www.samwapenmagazine.nl/aanmelden of via de bovenstaande QR code. In beide gevallen komt u automatisch terecht op de aanmeldpagina.

Voor vragen of opmerkingen kunt u mailen naar: info@samwapenmagazine.nl

BOEKEN



MG34

Wapenboeken zijn er in alle soorten en maten, van luxe koffietafelboeken met veel foto's en weinig tekst, tot gedetailleerde studies. Onder de noemer 'Waffen-Anatomie' (wapen-anatomie) heeft de Duitse auteur Alexander Geckeler een nieuwe, en originele invalshoek gekozen. Bij hem staan de constructietekeningen van een bepaald wapen centraal, op basis waarvan hij schrijft over geschiedenis, productie, modellen en varianten. Als instrumentenmaker bouwt hij op basis van de tekeningen ook een (niet-schietend) model, wat hem helpt de details van het ontwerp te doorgronden.

In SAM 246 is het eerste boek van Geckeler besproken, over de wapens van de Oostenrijkse constructeur Von Wimmersperg. Inmiddels zijn twee nieuwe titels verschenen, respectievelijk over de Duitse MG34, en de Brits-Poolse E.M. 1. We beginnen met de MG34.

Het boek bestaat uit zes hoofdstukken. Deze behandelen achtereenvolgens de ontwikkelingsgeschiedenis, De MG34 en zijn varianten, de werking, de producenten, de constructietekeningen, en de manier waarop het wapen werd geproduceerd. Sommige van die hoofdstukken zijn nogal summier (de ontwikkeling van de MG34 wordt vrij oppervlakkig beschreven), andere bevatten juist een schat aan informatie. Het belangrijkste deel zijn de constructietekeningen, waarvan er 227 bewaard zijn gebleven. Slechts enkele tekeningen ontbreken, zoals van sommige onderdelen van de tweepoot, en de sluitveer. De tekeningen zijn in alle gevallen gemaakt bij Rheinmetall-Borsig in Sömmerda, tussen 1935 en 1943. Aan de hand van de tekeningen kunnen wijzigingen in het ontwerp en de materialen worden gevolgd.

Hoewel de MG34 qua productieaantallen tijdens de oorlog werd overvleugeld door de MG42, was het wapen bij zijn introductie in meerdere opzichten een spectaculaire stap voorwaarts. Het was de eerste ingevoerde mitrailleur voor algemeen gebruik, die als lichte mitrailleur (met de tweepoot) en als zware mitrailleur (vanaf de drievoet) kon worden gebruikt. Daarnaast kon de MG35 ook als tankmitrailleur en op voertuigen worden gebruikt. Het wapen had een vuursnelheid van 900 schoten per minuut. De eerste ca. 2300 wapens waren voorzien van een regelaar waarmee de vuursnelheid naar keuze kon worden ingesteld op 600 of 1000 schoten per minuut. Dit nogal ingewikkelde onderdeel in de greep werd daarna weggelaten.

Het mechanisme was robuust en betrouwbaar en de ergonomie van het wapen was uitstekend, met een pistoolgreep, een trekker waarmee naar keuze enkelschots of automatisch kon worden gevuld, en een gemakkelijk te bedienen veiligheidspal. En last but not least: de MG34 was fantastisch gemaakt, een hoogtepunt van Duitse wapentechniek. Dat alles had overigens ook een nadeel: vanwege de geringe toleranties was het wapen gevoelig voor vuil, en bovendien was de mitrailleur erg duur om te maken.

'Das Maschinengewehr MG34' heeft zoals gezegd een heel andere invalshoek dan de meeste wapenboeken. Dat betekent



ook andere (en vaak nieuwe) informatie, zeker voor technisch geïnteresseerden. Het afsluitende hoofdstuk waarin Geckeler verschillende productiemethoden, materialen en de daarbij gebruikte machines behandelt, is tenslotte buitengewoon leerzaam. (B.M.)

Alexander Geckeler, *Waffen-Anatomie. Das Maschinengewehr 34*. Books on Demand, 2024. 442 pagina's, ca. 700 illustraties, gebonden. ISBN 978-3-7583-3132-9. Prijs € 79,00. Te bestellen via <https://buchshop.bod.de>.

E.M. 1 (Korsak)

De benaming Experimental Model 1 (E.M. 1) doet bij de meeste mensen niet direct een belletje rinkelen. Dat is niet zo gek, want er zijn in 1945/1946 in Groot-Brittannië maar twee exemplaren gemaakt (waarvan één volledig werkend) en de ontwikkeling werd al na twee jaar gestaakt. Waarom heeft Alexander Geckeler er in zijn reeks 'Waffen-Anatomie' dan toch een apart boek aan gewijd?

Het ontwerp van de E.M. 1 is geïnspireerd door het Duitse Sturmgewehr 44 en Fallschirmjänergewehr 42 en daarmee een poging van de Britten om de ontwikkelingen van de Tweede Wereldoorlog in een nieuw ontwerp te integreren. Kort na

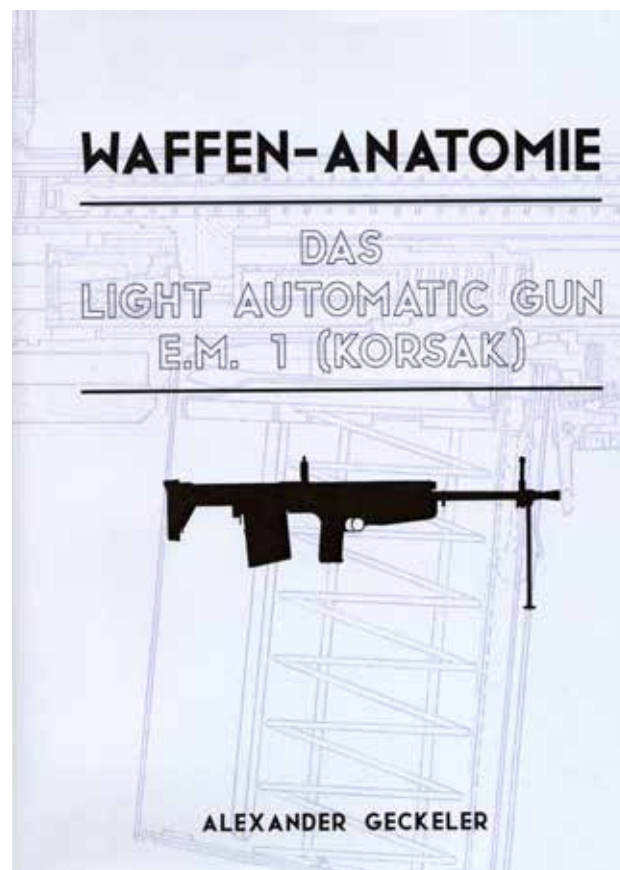
de oorlog leidde dat tot niets – de Britten hadden geen geld voor nieuwe ontwikkelingen. Maar toen in de jaren vijftig de draad weer werd opgepakt, kwamen tal van aspecten van de E.M. 1 terug.

Geckeler begint zijn boek met een uitleg van de ongelofelijk ingewikkelde manier waarop de Britten hun wapenontwikkeling hadden georganiseerd, met verschillende organisaties die lange tijd ook in verschillende delen van het land waren gevestigd. Het duurde vaak maanden voor die organisaties het eens waren over wat er ingevoerd moest worden en wie dat zou gaan maken. De vraag naar een nieuw eenheidswapen leidde in 1947 tot drie ontwerpen: een semiautomatisch geweer van Metcalf en een Light Automatic Gun (LAG) van de Poolse luitenant Jezsioranski (beide in kaliber 7,92 x 33 mm), en de E.M. 1 van Roman Korsak, eveneens uit Polen afkomstig, in kaliber 7,92 x 57 mm. De laatste was het meest veelbelovend.

Het verhaal van de E.M. 1 wordt verteld in zes hoofdstukken, over de ontwikkelingsgeschiedenis, de relatie van de E.M. 1 tot andere wapens, de kenmerkende ontwikkelingsstadia van militaire wapens, de werking (verduidelijkt aan de hand van CAD tekeningen), de constructietekeningen, en tenslotte een vergelijking met de FG 42. In dat laatste hoofdstuk blijkt dat sommige onderdelen van de E.M. 1 vrijwel identiek zijn aan die van het Duitse Fallschirmjägergewehr.

Opzet en indeling van 'Das Light Automatic Gun E.M. 1 (Korsak)' zijn gelijk aan die van het boek over de MG34, en dat geldt ook over het oordeel: een bijzondere invalshoek bij de beschrijving van een bijzonder wapen, vooral voor mensen die het naadje van de kous willen weten.

Alexander Geckeler werkt inmiddels aan het vierde deel van zijn serie. Naar verluidt gaat dat over het Mauser Gerät 06. We kijken ernaar uit. (B.M.)



Alexander Geckeler, *Waffen-Anatomie. Das Light Automatic Gun E.M. 1 (Korsak)*. Books on Demand, 2025. 320 pagina's, ca. 500 illustraties, gebonden. ISBN 978-3-7693-1414-4. Prijs € 69,00. Te bestellen via <https://buchshop.bod.de>.

Maschinenwaffen

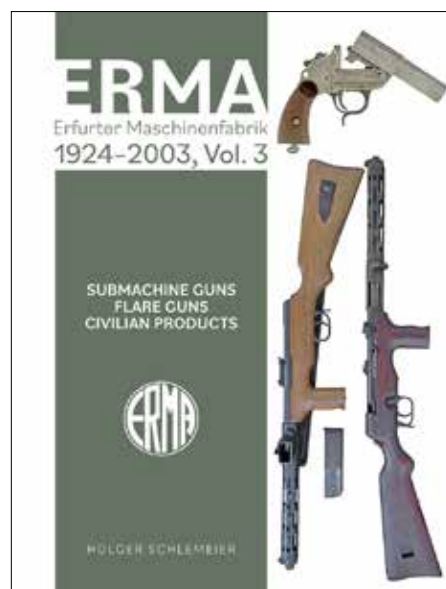
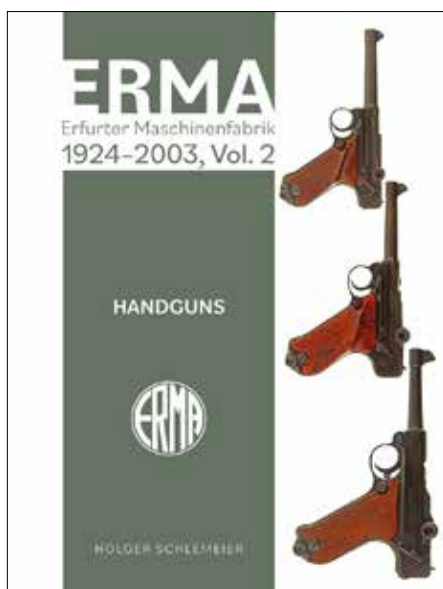


De Duitse auteur Peter Dannecker is trouwe SAM lezers bekend van zijn boeken over vergrendelingssystemen van vuurwapens: 'Verschlussysteme von Feuerwaffen' van 600 pagina's en twee supplementen van elk 400 pagina's. Zijn nieuwste boek is met 66 pagina's een stuk bescheidener en het behandelt ook een ander aspect van de wapentechniek: automatische wapens die niet door gasdruk of terugstoot worden aangedreven, maar door een externe krachtbron. Vandaar de titel: 'Maschinenwaffen mit Fremdantrieb'.

Dannecker beschrijft twintig van die wapens en het is een zeer gemengd gezelschap, van de Puckle uit 1781 tot de M61 Vulcan. Bij de vroegste van die wapens is de 'Fremdantrieb' meestal een zwengel, bij latere modellen gaat het meestal om een motor. Bij vliegtuigmitrailleurs was die al voorhanden; de mitrailleur werd dan aangedreven door de motor van de propeller, zoals bij de Fokker & Leimberger motormitrailleur. In andere gevallen werd vaak een elektromotor gebruikt.

Dannecker is een technicus, en dat is in al zijn boeken goed te merken. Zijn teksten zijn beknopt. Het gaat hem om de werking, en die wordt uitgelegd aan de hand van schema's en tekeningen. Daarmee is het boek vooral geschikt voor de liefhebber. (B.M.)

P. Dannecker, *Maschinenwaffen mit Fremdantrieb*. René Burkhardt Verlag Erfurt, 2025. 66 pagina's, ca. 70 afbeeldingen, slap kaft. ISBN 978-3-9379981-71-0. Prijs € 14,90. Te bestellen bij www.rene-burkhardt-verlag.de/bücher-shop.



ERMA

De Erfurter Maschinenfabrik (Erma) heeft bestaan van 1924 tot 2003, tijdens een van de meest roerige periodes uit de Duitse geschiedenis. Het bedrijf ontstond uit de Koninklijke Pruisische Geweerfabriek in Erfurt. Deze mocht na de Eerste Wereldoorlog geen wapens meer maken. Om tenminste een deel van het personeel aan het werk te houden, werd de Deutsche Werke AG opgericht, onder directie van Bertold Geipel. Toen ook Deutsche Werke door de geallieerden aan banden werd gelegd begon Geipel op hetzelfde terrein zijn eigen bedrijf: Erma. Dat maakte vanaf het begin van de jaren '30 vooral militaire wapens (zoals de K98, MP38, MP 40 en de Erma EMP pistoolmitrailleur), tot het in februari 1945 bij een geallieerde luchtaanval werd vernietigd.

In 1949 maakte Bertold Geipel een nieuwe start, in Dachau, als Erma-Werke B. Geipel GmbH. Vanaf het begin van de jaren '50 werden naast kleinkaliber wapens voor de civiele markt ook sub-kaliber insteeksystemen en tankonderdelen voor de Bundeswehr gemaakt. In 1962 werd Erma gekocht door American Metal Products, dat op zijn beurt in 1965 werd overgenomen door de Lear-Siegler groep. De Amerikanen ontdekten dat Geipel buitensporige prijzen rekende aan de Bundeswehr. Hij werd ontslagen en het bedrijf werd omgedoopt in Erma-Werke Waffen-und Maschinenfabrik GmbH.

Via een aantal omwegen kwam Erma begin jaren '90 weer volledig in Duitse handen, van de SMA Spezialmaschinenbau Holding AG in München. Dat werd geen succes. Vanwege enkele mislukte projecten moest Erma in 1997 uitstel van betaling aanvragen. De wapendivisie werd verkocht aan de Jagd- und Sportwaffen GmbH in Suhl, later omgedoopt tot Merkel Jagd- und Sportwaffen. De afwikkeling van het faillissement duurde nog enkele jaren, tot Erma in 2003 definitief uit het handelsregister werd geschrapt.

De Duitse verzamelaar Holger Schlemeier is al bijna zijn hele leven gefascineerd door Erma en vooral de uiteenlopende producten van het bedrijf. Schlemeier deed ruim twintig jaar onderzoek, en dat resulteerde in 2018 in het boek 'Die Erzeugnisse der Maschinenfabrik Erma', een pil van 916 pagina's. Het was voor het eerst dat er zo'n studie over Erma verscheen, maar voor veel geïnteresseerden had dat boek één groot nadeel: het was in het Duits. Dat probleem is nu opgelost, want vorig jaar verscheen een Engelstalige versie. Voor die gele-

genheid heeft Schlemeier de oorspronkelijke tekst herzien en uitgebreid, en enkele honderden foto's toegevoegd. Het resultaat is een driedelige publicatie onder de titel 'Erfurter Maschinenfabrik 1924-2003' – alles bij elkaar 1024 pagina's met ruim 2200 afbeeldingen.

Al die informatie en afbeeldingen zijn overzichtelijk ingedeeld. In het eerste deel wordt de bedrijfsgeschiedenis behandeld en wordt aandacht besteed aan de militaire en civiele geweren van het bedrijf. Het tweede deel gaat over het enorme aanbod aan pistolen en revolvers, zowel voor scherpe munitie als uitsluitend losse patronen, en de sub-kaliber insteeksystemen. Het derde deel behandelt de pistoolmitrailleurs, seinpistolen en de civiele producten van het bedrijf. De Engelstalige versie is daarmee gemakkelijker hanteerbaar dan de Duitse.

Er zijn wel een paar puntjes van kritiek: de vertaling is soms slordig, vooral bij specifieke wapentermen (een magazijntas is een magazine pouch en geen magazine bag) en Schlemeier vervalt nogal eens in herhaling. Bovendien heeft de Engelse versie dezelfde gedetailleerde nummering als de Duitse, wat leidt tot bijvoorbeeld een hoofdstuk 4.2.5.2.2., van slechts 12 regels tekst. Die details daargelaten heeft Schlemeier een fenomenaal stuk werk afgeleverd. (B.M.)

Holger Schlemeier, Erfurter Maschinenfabrik 1924-2003, Vol 1. Company History, Rifles and Shotguns. Schiffer Military History, Atglen, 2024. 280 pagina's, 740 afbeeldingen, gebonden. ISBN 978-0-7643-6853-0. Prijs £ 68,99.

Holger Schlemeier, Erfurter Maschinenfabrik 1924-2003, Vol 2. Handguns. Schiffer Military History, Atglen, 2024. 512 pagina's, 1200 afbeeldingen, gebonden. ISBN 978-0-7643-6854-7. Prijs £ 86,99.

Holger Schlemeier, Erfurter Maschinenfabrik 1924-2003, Vol 3. Submachine Guns, Flare Guns, Civilian Products. Schiffer Military History, Atglen, 2024. 232 pagina's, 330 afbeeldingen, gebonden. ISBN 978-0-7643-6855-4. Prijs £ 54,99.

Te bestellen bij www.gazellebookservices.co.uk.

DE GROOTSTE MILITARIA BEURS IN EUROPA !

2025

CINEY MILITARIA BELGIUM

76^{ste} editie

Zondag 27 APRIL van 9u tot 16u



HALL 1



HALL 2



600 DEELNEMERS / 5.000 METERS OP TAFELS

CINEY EXPO - Rue du Marché Couvert 3 - 5590 CINEY (België)

+32(0)83/21.33.94 - militaria@cineyexpo.be - cineyexpo.be

www.Cineyexpo.be

Het Walther VG1 Volksgewehr



Het verhaal van de Duitse Volkssturm, het volksleger dat aan het einde van de Tweede Wereldoorlog werd opgericht in een laatste poging het land te verdedigen, is veel te lang en ingewikkeld om in een paar pagina's te vertellen. Hier gaat het om één van de wapens die werden ontwikkeld om de Volkssturm te bewapenen: het Walther Volksgewehr 1, oftewel de VG1.

De Duitse Volkssturm werd officieel opgericht op 25 september 1944. Het doel was vrijwel de gehele mannelijke Duitse bevolking te mobiliseren, in een poging het tij van de oorlog te keren. In totaal zouden meer dan zes miljoen jongens en mannen worden opgeroepen, in vier lichtingen, te beginnen met 1,25 miljoen mannen tussen de 20 en 65 jaar. Eén van de grootste problemen was hoe deze mannen bewapend moesten worden. De Wehrmacht had al grote tekorten en de Duitse wapenindustrie was niet in staat deze aan te vullen, laat staan de leden van de Volkssturm te bewapenen met geweren en pistoolmitrailleurs. Daar-

om werd gezocht naar nieuwe modellen, die zo eenvoudig mogelijk te maken zouden zijn, met zo min mogelijk gebruik van schaarse grondstoffen. De gehoopte productie van zulke wapens was 100.000 pistoolmitrailleurs en 600.000 geweren per maand, waarbij ook kleine machine-werkplaatsen ingeschakeld zouden worden.

Eind september 1944 werden de eisen gepubliceerd waaraan een vereenvoudigd geweer moest voldoen. Binnen een maand moesten geïnteresseerde bedrijven een ontwerp inleveren. Het was op dat moment nog niet duidelijk wat er met die inzendingen zou gebeuren:



Een VG1 Volkssturmgewehr, gemaakt door de Deutsche Waffen- und Munitionsfabriken. Blijkt de zilveren plaquette op de kolf is het geweer op 22 januari 1945 aangeboden aan de leider van de Volkssturm in de Gouw Wartheland. (Rock Island Auctions)

productie van meerdere modellen, of zoals Reichsminister Albert Speer wilde, slechts één model dat door verschillende bedrijven en bedrijfjes zou worden gemaakt. Ook was nog niet besloten welke patroon de geweren zouden verschieten: de standaard 7,92 x 57 mm infanteriepatroon, of de 7,92 x 33 mm Kurzpatrone van het Sturmgewehr. Die laatste had de voorkeur vanwege de kleinere terugslag, maar er waren grote munitietekorten.

Eind oktober 1944 hadden vijf bedrijven een vereenvoudigd grendelgeweer voorgesteld: G. Appel, de Deutsche Industrie-Werke, Erma, Gustloff-Werke en Mauser. Deze wapens werden in Kummersdorf getest. Een aantal andere bedrijven hadden een model toegezegd, maar blijkbaar niet op tijd klaargekregen. Dat waren Walther, Rheinmetall-Borsig, Röchling, Steyr, Spreewerke en Bergmann.

De vijf geteste wapens waren grotendeels grendelgeweren. Het geweer van Gustav Appel was een enkelschots wapen met een blokvergrendeling; het is niet duidelijk hoe dat wapen er uitzag. Gustloff-Werke had naast een enkelschots grendelgeweer ook een semiautomaat ingestuurd, voor de 7,92 x 33 mm patroon. Ook het grendelgeweer van Erma verschoot de Kurzpatroon, uit een MP44 magazijn.

Intussen waren de betrokkenen het er over eens dat een Volksgewehr een ma-



De merken op een VG1 van Walther: Modelaanduiding, fabriekscode (ac), productiejaar (1945) en het serienummer 3133. (Rock Island Auctions)



Met de oprichting van de Volkssturm, op 25 september 1944, kwam er niet alleen aan acute behoefte aan wapens. De Duitse bevolking werd opgeroepen om bij dit soort verzamelplaatsen onder meer kleding in te leveren. (Publiek domein)

gazijn capaciteit van tenminste vijf patronen moest hebben, hetzij inwendig, hetzij in de vorm van K43 magazijnen. Wat de productie betreft, zouden de meeste onderdelen zonder problemen door de meeste machinewerkplaatsen kunnen worden gemaakt. Dat gold niet voor de lopen, maar daarvoor werd een oplossing gevonden: de Luftwaffe had nog grote voorraden lopen van MG15, MG17 en MG81 vliegtuigmitrailleurs. Deze wer-

den niet meer gebruikt, enerzijds omdat de Luftwaffe was overgestapt op grotere kalibers, en anderzijds omdat de rol van de Luftwaffe eind 1944 sowieso bijna volledig was uitgespeeld.

De eerste ronde

Een memorandum van Albert Speer van 1 november 1944, beschrijft de verschillende modellen die tot op dat moment waren bekeken, en aan Hitler voorge-

steld. Er waren vier soorten: enkelschots wapens in 7,92 x 57 mm, repeteergeweren in 7,92 x 57, repeteergeweren in 7,92 x 33 en semiautomatische geweren in 7,92 x 33 mm. Hitler was tegen de enkelschots wapens (hoewel een inmiddels ingestuurd model van Walther hem wel beviel). Bij de repeteergeweren had het model van Deutsche Industrie-Werke het beste gepresteerd, maar Hitler wilde een minder primitief uiterlijk. De pro-



Een VG1 van de Berlin-Lübecker Maschinenfabrik in Lübeck. Het bedrijf maakte naar schatting 6000 exemplaren. Dit is nummer 1170. (Finnish Arms Museum Foundation)



Op 17 december 1966 werd bij Walther in Zella-Mehlis een bijeenkomst gehouden met vertegenwoordigers van 66 bedrijven die bij de productie van de VG1 ingeschakeld zouden worden. Naast tekeningen en specificaties werd ook een aantal handgemaakte VG geweren uitgereikt. Dit exemplaar, gemerkt met 'VG No 05' en het Walther logo, is mogelijk een van die exemplaren. (Rock Island Auctions)



ductie zou direct moeten beginnen, met de levering van 100.000 stuks in december 1944. Wapens voor de Kurzpatrone moesten een magazijn krijgen voor ca. 10 patronen; MP44 magazijnen mochten niet worden gebruikt.

De tweede ronde

Na een aantal verbeteringen aan de verschillende modellen werd in November 1944 een tweede testronde gehouden, waarbij met elk van de ingestuurde wapens 1000 schoten en twintig gewe-

granaten moesten worden afgevuurd. Het Walther geweer was het enige dat deze test doorstond. Het geweer van Deutsche Industrie-Werke, dat eerder als beste uit de bus kwam, had nu tal van gebreken. Besloten werd om de proeven voort te zetten met wapens van Walther, Mauser en Rheinmetall. Daarbij kwam het wapen van Walther uiteindelijk als beste uit de bus. Op 2 december 1944 werden 50.000 stuks besteld van het Walther VG, gevolgd door nog eens 1,5 miljoen (!) op 16 december.

Er was geen sprake van dat Walther dit soort aantallen alleen zou kunnen produceren. De bedoeling was dat het Walther Volksgewehr als voorbeeld zou dienen voor andere bedrijven. Walther zou als 'Leitfirma' (leidende onderneming) zorgen voor tekeningen, specificaties en productiebegeleiding, in samenwerking met de 'Hauptausschuß Waffen' (letterlijk: hoofdc comité bewapening). Elke Duitse Gau (Gouw) moest complete wapens leveren. De totale productie werd een stuk realistischer dan voorheen vastgesteld op 100.000 tot 150.000 geweren per maand, oftewel ca. 3.000 tot 4.000 per Gau, afhankelijk van de mate van industrialisatie in de betreffende regio.

Om dat allemaal mogelijk te maken werd op 17 december 1944 een bijeenkomst bij Walther gehouden, met vertegenwoordigers van 66 bedrijven uit heel Duitsland, onder voorzitterschap van Fritz Walther. Op deze bijeenkomst werd een aantal besluiten genomen over de organisatie van de productie. In elke Gau werd een leidend bedrijf aangewezen, dat in zijn Gau de productie zou bewaken. Het grootste probleem waren de lopen. Volgens het verslag van de bijeenkomst waren mitrailleurlopen beschikbaar voor de eerste twee maanden, die alleen uitwendig op de juiste maat afgedraaid moesten worden. In die tijd moest gezocht worden naar de simpelst mogelijke loopboormachines. Tijdens de bijeenkomst bij Walther werd ook een aantal handgemaakte exemplaren van het Volksgewehr uitgedeeld. Het is niet duidelijk of alle 66 bedrijven er een kregen, of alleen de leidende firma's. Het afgebeelde exemplaar, met het Walther banier en gemerkt 'VG No. 05', is mogelijk een van die handgemaakte exemplaren.



Bovenaanzicht van een VG1 met het slot ontspannen (boven) en gespannen. De slagpin en haan zijn gemaakt uit één stuk staalplaat. (Finnish Arms Museum Foundation)



Beschrijving

De VG1 is een fascinerend voorbeeld van hoe met minimale middelen en materialen toch een werkend wapen kan worden gemaakt. Passing, afwerking en kwaliteit hebben niets meer gemeen met de vooroorlogse kwaliteit van Duitse wapens; alles moest zo simpel en goedkoop mogelijk.

Aangezien de VG1 door verschillende bedrijven werd gemaakt, zijn er ook tal van verschillen. Dat begint al bij de lopen. De MG81 vliegtuigmitrailleur had een kortere loop dan de MG15 en MG17, dus bij Volksgewehre met een MG81 loop is deze ook korter.

Het staartstuk is een smeedstuk, net als het grendellichaam. De grendelarm is een rechte stalen stang. De trekker, de meeste slotdelen en de slagpin zijn van staalplaat. De VG1 gebruikt K43 magazijnen. De magazijnpal zit voorin de trekkerbeugel. Achterin de trekkerbeugel zit de veiligheid, een stukje plaatstaal aan de bovenkant omgezet tot twee ogen. Tussen die ogen zit een opening, waardoor de trekker naar achteren kan bewegen. Als de veiligheid opzij wordt geschoven blokkeert hij de trekker van de trekker. Het magazijn ligt tussen twee geleiders van staalplaat; de magazijnopening in de lade is grof uitgestoken.

De geweerriem wordt aan de achterkant bevestigd in een simpele sleuf in de kolf. De riembeugel aan de voorkant is een stuk staaldraad, aan de linkerkant gevormd tot een oog, en aan de rechterkant van de lade omgevouwen. Een metalen ringetje aan de rechterkant beschermt de lade tegen beschadigingen. De korrel is soms voorzien van een korrelbeschermer. De keep is een ring die om de loop is geschoven en tegen het staartstuk ligt. De keep zelf is een simpele U. Hij is niet verstelbaar.



De VG1 had kaliber 7,92 x 57 mm en gebruikte K43 magazijnen. Het magazijn werd geleid door twee inwendige beugels. De opening in de lade was grof uitgestoken. De magazijnpal zit voorin de trekkerbeugel. (Finnish Arms Museum Foundation)



De slagpin van de VG1 is van een briljante eenvoud. De slagpin en de haan (het gedeelte dat de slagpin gespannen houdt) bestaan uit één stuk symmetrisch gevormd staalplaat. Een verbreding aan de achterkant ligt tegen de tuimelaar. Als de trekker wordt overgehaald draait de tuimelaar omlaag en wordt de slagpin vrijgegeven. De

grendel heeft vooraan twee nokken. De grendelarm draait in een opening in het staartstuk en fungeert als extra nok. Kolf en lade zijn uit één stuk, gemaakt van beukenhout of soms ook laminaat. Alleen de kanten zijn afgerond.

Producenten

In zijn boek 'Desperate Measures. The



Alles aan de VG1 was zo simpel mogelijk, zoals bijvoorbeeld de voorste riembeugel: een omgevouwen stuk staaldraad. (Finnish Arms Museum Foundation).



Het 'qve' fabrieksmerk op het staartstuk van een VG1 van de Berlin-Lübecker Maschinenfabrik. Het serienummer is 1170. De betekenis van de omcirkelde v is niet duidelijk. (Finnish Arms Museum Foundation)



De modelbenaming VG1 op geweer nummer 1170. (Finnish Arms Museum Foundation)

Last-Ditch Weapons of the Nazi Volksturm, beschrijft de Amerikaanse auteur W. Darrin Weaver de hem bekend producenten van de VG1, met hun bijzonderheden en fabricagecodes. We geven daarvan een korte samenvatting:

De grendel van de VG1, met de klok mee respectievelijk van onderen, schuin van achteren en schuin van boven. De grendel heeft twee nokken. De grendelarm is een rechte stalen stang. De plaat met de as is de achterkant van de slagpin. De as zorgt ervoor dat de slagpin niet meedraait als de grendel wordt gesloten. (Finnish Arms Museum Foundation)

- Carl Walther, Zelle-Mehlis. Geschatte productie 9500 tot 10.000 stuks. Gemerkt met het jaartal 45, fabriekscode ac en een serienummer zonder letter. De vroegste exemplaren met modelbenaming VG, daarna VG1.

- Metallwerke Neuengamme. Een afdeling van Walther in het concentratiekamp Neuengamme bij Hambrug. Geschatte productie 3000 stuks. Gemerkt

met het jaartal 45, fabriekscode ac Ng, en een serienummer zonder letter. Modelbenaming VG1.

- Ruhrstahl AG, Bielefeld-Brackwede. Geschatte productie 700 stuks. Gemerkt met de modelbenaming VG1, het jaartal 45, fabriekscode avk en een serienummer zonder letter.

- Billeter & Klunz, Aschersleben. Geschatte productie 1600 stuks. Gemerkt met de modelbenaming VG1, het jaartal 45, fabriekscode axw en een serienummer met de letter A.



De voorkant van de grendel met de opening voor de slagpin en de twee grendelnokken. (Finnish Arms Museum Foundation)



De simpele U-vormige keep zit op een plaatje dat om de loop is geschoven. (Finnish Arms Museum Foundation)

- Südbahn-Werke, AG. Geschatte productie 800 stuks. Gemerkt met de modelbenaming VG1, geen jaartal, fabriekscodes bnn en een serienummer zonder letter.
- J.P. Sauer & Sohn, Suhl. Geschatte productie 80 stuks. Gemerkt met de modelbenaming VG1, het jaartal 45, fabriekscodes ce, serienummer zonder letter.
- Deutsche Waffen- und Munitionsfabriken, Posen. Productie onbekend, slechts één presentie exemplaar met het fabrieksmerk DWM, geen serienummer.
- Schrick & Co, Fürth. Geschatte productie 3000 stuks. Slechts één presentie exemplaar bekend, zonder fabrieksmerk of serienummer.
- Berlin-Lübecker Maschinenfabrik, Lübeck. Geschatte productie 6000 stuks. Modelbenaming VG1, geen jaartal, fabriekscodes qve en een serienummer zonder letter.

- Waffenwerkje Brünn, Brno. Geschatte productie 300 stuks. Modelbenaming VG1, jaartal 45, fabriekscodes swp en een serienummer zonder letter. Daarnaast zijn er VG1's bekend met onbekende fabriekscodes zoals sra, srg en tme.

Andere modellen

Tenslotte: hoewel het Walther Volkssturm geweer veruit in de grootste aantallen werd geproduceerd, waren er meerdere modellen die, al dan niet officieel, werden gemaakt. Er waren een VGs van Spreewerke, een VG3 van Rheinmetall, een VG4 van Mauser (naast verschillende vereenvoudigde versies van de K98k) en een VG5 van Steyr-Daimler-Puch. Daarbij gaat het in alle gevallen om zo eenvoudig mogelijke grendelgeweren. Daarnaast werden voor de Volkssturm nog tal van andere wapens ontwikkeld,



Jong en oud verenigd in de verdediging tegen de vijand op een Volkssturm propagandaposter. De meeste Volkssturm leden werden echter op pad gestuurd met niet meer dan een Panzerfaust. (Michael Heidler)

en deels in serie geproduceerd. Eén daarvan, het Gustloff Volkssturmgewehr is besproken in SAM 243. Op andere modellen komen we in de toekomst ongetwijfeld nog eens terug.

Met dank aan de Finnish Arms Museum Foundation, Michael Heidler en de Rock Island Auctions.

Tekst: Bas Martens. Foto's: Bas Martens, Michael Heidler en Rock Island Auctions.



Linker en rechter zijaanzicht van de Walther VG met serienummer 3133. Een close-up van de merken staat afgebeeld bij het begin van dit artikel. (Rock Island Auctions)

HET FRANCOTTE-WEBER .22 OEFENPISTOOL

Het ontwerp van het Francotte-Weber .22 oefenpistool (rechts) was duidelijk gebaseerd op dat van het Zwitserse Parabellum pistool. (Hermann Historica en Rock Island Auction)



Als verzamelaar van enkelschots schijfpistolen kom ik soms een interessant exemplaar tegen dat strikt genomen misschien niet voldoet aan alle criteria van een 'echt' schijfpistool, maar historisch gezien erg interessant is. In dit geval was dat een Zwitsers .22 LR 'Übungspistole', een trainings- of oefenpistool in de stijl van het Parabellum pistool.

Het hier beschreven wapen is een enkelschots 'Übungspistole' (oefenpistool) in kaliber .22 Long/Short, dat het uiterlijk heeft en aanvoelt als de militaire Parabellum. Het pistool is aan het begin van de twintigste eeuw gemaakt voor de commerciële of particuliere markt, mogelijk omdat het Zwitserse leger net de 7,65 mm Parabellum had besteld. Hoewel de trainingspistolen nooit officieel zijn uitgegeven aan het Zwitsers leger of een overheidsdienst, hebben waarschijnlijk zowel Zwitserse officieren als sportschutters de meeste exemplaren gekocht. Zwitserland was het eerste land dat de Parabellum als dienstpistool invoerde. Van 1900 tot 1914 werden de pistolen in Duitsland gekocht, bij de Deutsche Waffen- und Munitionsfabriken (DWM). De Eerste Wereldoorlog stopte de leverin-

gen en na de oorlog kozen de Zwitsers ervoor om hun eigen productie te beginnen in de Waffenfabrik in Bern. Deze Zwitserse Parabellums zijn bij verzamelaars bekend als het model 06/24. Dat werd tot 1933 gemaakt. In die tijd was Bern op zoek naar manieren om

hun productie te vereenvoudigen en te bezuinigen, en dat leidde tot de ontwikkeling van het Model 1929. Het ging in productie in 1934 en werd gemaakt tot 1947 met een totaal van ongeveer 28.000 stuks voor het leger en ongeveer 1.900 stuks voor de civiele markt.

Gebrauchsmuster.

Klasse 72.

Eintragungen.

Nr. 218760. Übungspistole für Patronen mit schwacher Ladung, die in Gestalt, Visiereinrichtung, Abzug, Gesamtgewicht und Gewichtsverteilung genau der schweizerischen Ordonanzpistole entspricht. Casimir Weber, Zürich.

Een beknopte samenvatting van het Duitse 'Gebrauchsmuster' van Casimir Weber.



Het Francotte-Weber pistool van rechts. Het enkel-schots pistool werd tussen ca. 1902 en 1914 gemaakt. De totale productie was waarschijnlijk niet meer dan driehonderd stuks. (Hermann Historica).



De verwijzing naar het Duitse 'Gebrauchsmuster' rechts op de kast. (Collectie auteur)

Zwitserse Parabellums zijn een waardevol collectors item geworden. Ze worden vaak in zeer goede tot ongerepte staat aangetroffen, mede omdat Zwitserland tijdens beide wereldoorlogen onafhankelijk bleef. De in Zwitserland gemaakte militaire Parabellum-pistolen behoren tot de best afgewerkte Parabellums.

Ontwikkeling en fabricage

Ons pistool werd ontwikkeld Casimir Weber uit Zürich. In zijn Deutsches Reich Gebrauchs Muster (D.R.G.M. - gebruiksmodel) No. 218760 wordt het beschreven als "Übungspistole für Patronen mit schwacher Ladung, die in Gestalt, Visiereinrichtung, Abzug, Gesamtgewicht und Gewichtsverteilung genau der schweizerischen Ordonanzpistole entspricht" (Oefenpistool voor patronen met zwakke lading dat in vorm, vizierinrichting, trekker, totaalgewicht en gewichtsverdeling exact overeen komt met Zwitserse legerpistool). Het pistool werd verkocht door Weber & Tschudi in Gland, en de firma Glaser in Zürich. Het werd echter gemaakt door de firma August Francotte & Cie. in Luik. De precieze fabricagedatum is niet bekend. In het boek van Brukner & Halfmann (2004) wordt gesuggereerd dat deze tussen 1902 en 1914 ligt.

Volgens het boek 'De Francotte Dynastie' van A. Daubresse maakte Francotte tweehonderd exemplaren van een eerste type, met een vast vizier, en honderd exemplaren van het tweede type, met verstelbare vizieren. De tweedelige walnoothouten grepen zijn gequadrilleerd

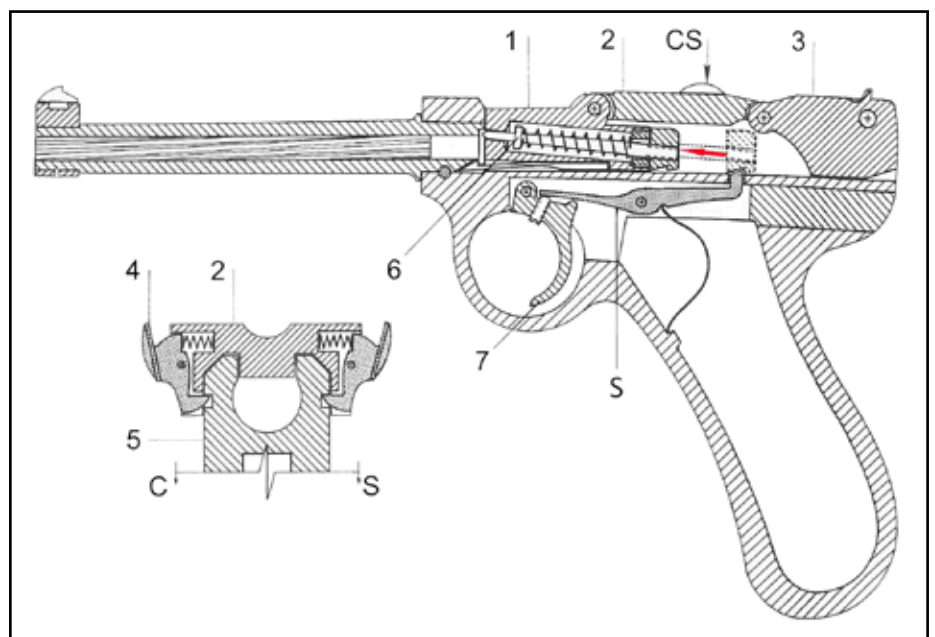
en worden bijeengehouden door een enkele schroef.

Werking

Het pistool heeft een vergrendelingsstelsel dat een kniegewricht nabootst en er hetzelfde uitziet als de Parabellum, maar radicaal anders werkt. De afsluiter van de Francotte/Weber wordt vergrendeld door twee verende knoppen in de zijkanten van de verbingsarm. Deze vergrendelingsknoppen hebben een nok die in een uitsparing in de zijkant van de kast valt. Om de afsluiter te openen moeten de vergrendelingsknoppen

worden ingedrukt, waarna de verbingsarm kan worden opgetild.

Bijgaande figuren tonen een langsdoorsnede van het gehele wapen en een gedeeltelijke dwarsdoorsnede (C-S). Net als bij de Parabellum bestaat het slot uit een afsluiter (1), de verbingsarm (2) en het staartblok (3). De afsluiter moet na het schot met de hand worden geopend. Om dit te doen, moeten de verende vergrendelingsknoppen (4) tegen elkaar worden ingedrukt, waarbij tegelijkertijd de verbingsarm (2) naar boven wordt getrokken. Daarbij zal de afsluiter (1), die evenwijdig aan de loop wordt geleid,



Doorsnedetekening van het Francotte-Weber pistool, met 1.afsluiter; 2. verbingsarm; 3. staartblok; 4. vergrendelingsknoppen; 5. kast; 6. slagpin; 7. trekker; S. tuimelaar. (Met toestemming van de auteurs Halfmann & Brukner; overgenomen uit hun boek 'Die Scheibepistole').



De kniegewrichtsluiting van het enkelschots pistool, gezien vanuit verschillende hoeken. De vergrendelingspallen hebben twee verende nokken, die bij gesloten wapen in uitsparingen in de zijkant van de kast vallen. Als de pallen worden ingedrukt komen de nokken vrij van de kast en kan het kniegewricht worden opgetild en geopend.



langs het frame van het pistool (5) naar achteren schuiven. Tegelijkertijd wordt de lege huls uitgetrokken en wordt de slagpin (6) zo ver naar achteren bewogen dat deze door de tuimelaar (5) wordt vastgehouden. De slagpin (6) wordt gespannen bij het sluiten van de afsluiter. Het pistool is nu klaar om af te vuren. Bij het overhalen van de trekker (7) wordt de tuimelaar of trekkerstang (5) bediend die naar beneden wordt gedraaid, waardoor de slagpin (6) wordt losgelaten (zie de rode pijl). De stelschroef in de trekker maakt het mogelijk om de trekkerdruk in te stellen.

De Weber Francotte is, zoals gezegd, een enkelschots pistool. Het heeft dus geen magazijn.

Merken

Het oefenpistool heeft op de linker achterkant van de kast het logo van August Francotte & Cie, de letters A, F en C in een wapenschild. Er is één exemplaar bekend (met serienummer 18) waarbij in dat schild de letters A, F en L staan, de laatste waarschijnlijk voor Liège (Luik). Onder dat schild staat het serienummer, dat ook is aangebracht op de belangrijkste onderdelen. Op de rechter achterkant van de kast staat een verwijzing naar het Duitse gebruiksmodel: 'D.R.G.M. / 218760'. Het pistool heeft Belgische

proefmerken op de afsluiter en de verbindingsarm, en op de linkerkant van de kast. Onder de proefmerken op de kast staat '22' als verwijzing naar het kaliber. De volledige serie proefmerken en de kaliberaanduiding '22 L' staan links op de loop.

Parabellum... of niet?

Goeie vraag! Wat interessant is om op te merken, is de werking van dit pistool. Zoals gezegd kan met ons pistool slechts één schot per keer worden geladen en

Close-up van de linker opening in de kast, voor één van de vergrendelingsnokken.

afgevuurd. De lege huls wordt niet uitgeworpen door de terugslagenergie zoals bij een militaire Parabellum. Eenmaal afgevuurd, wordt de afsluiter handmatig



Twee versies van het Merk van Francotte op de linker achterzijde van de kast. De rechter versie is op vrijwel alle pistolen te vinden, de linker versie is bekend van serienummer 18. (Hermann Historica en collectie auteur)

ontgrendeld en teruggetrokken door de schutter. Hierbij wordt de lege huls uitgeworpen, waarna een nieuwe patroon kan worden geladen en afgevuurd. Eenvoudig... maar niet specifiek een semi-automatische Parabellum met een werkende kniegewricht vergrendeling. Het model van het pistool is duidelijk gekopieerd van de originele Parabellum, met een 120 mm taps toelopende loop, horizontaal verstelbare korrel en een stevige 'V' keep. Op de linkerzijde van de korrel staat het cijfer '50'. te zien en dat slaat waarschijnlijk op de afstand waarop het pistool is ingeschoten: 50 meter. Dit zou kunnen betekenen dat andere afstanden mogelijk worden ingesteld met behulp van verschillende maten korrels. Of ons pistool ook de 50 m kan halen, durf ik niet te zeggen.

Conclusie

Strikt genomen is dit geen typisch 50 m Olympisch vrij schijfpistool. De kwaliteit is niet te vergelijken met die van zijn Zwitserse tegenhangers. Het is relatief goedkoop gemaakt vergeleken met de hoge standaard afwerking van schijfpistolen uit die tijd. Omdat het wapen op mijn verlof staat heb ik het op de schietbaan te testen op 25 meter met een aantal .22 Short en een aantal zwak geladen .22 Long patronen. Het zal misschien mijn richtvaardigheid zijn geweest, of het gebrek daaraan, maar ik kon geen fatsoenlijke groepering krijgen. Ik besloot de grenzen niet op te zoeken met dit oude pistool, omdat de binnenkant van de loop al wat kleine 'vlekjes' vertoonde. Het mist nauwkeurigheid, een delicate gewichtsbalans en een fijn trekkermechanisme kenmerkend voor een goed onderhouden schijfpistool. Het was echter een training- of oefenpistool dat maar zelden gebruikt werd voor het schijfschieten. Maar laten we eerlijk zijn... wie zou er nou niet genieten van zo'n Parabellumkopie in zijn verzameling?

Tekst: Arjen van Baggum. Foto's: Arjen van Baggum, Hermann Historica en Rock Island Auction.

Bronnen

- A. van Baggum et al: German, Austrian and Swiss Target pistols, GGCA 2018
- Dr. B. Brukner en O. Halfmann, Die Scheibenpistole. Shooting Books, Keulen 2004
- Weber C. Catalogus, Zurich, 1912
- Gassers, L. Catalogus, Wenen, 1907
- www.classictargetpistols.com
- www.littlegun.be



Het Francotte-Weber pistool in hoofddelen: afsluiter met het kniegewricht, kast, greepplatten en de verschillende schroeven en stiften.



Dit schijfpistool lijkt sterk op de Francotte-Weber. Het is ongemerkt en de producent is niet bekend. (Rock Island Auction)

44 Weber & Tschudi, Schwanden, Gl. (Schweiz - Suisse)

Übungs-Pistole
System Weber
D. R. G. M. Nr. 218760.

Nr. 28. Speziell für das Trainieren derjenigen Schützen bestimmt, welche vorzugsweise mit der Parabellum-Pistole schießen, deren Patrone für kurze Distanzen unnötig kräftig ist; in Gewicht, Form, Visierung und Griff genau gleiche Verhältnisse bietend, schießt sie bei 10 cm Lauflänge die Patrone 22 short sehr genau bis 20 Meter. Regulierbarer Druckpunkt-Abzug, Gewicht 870 gr.

Fr. 48. —, Mk. 38. 40.

Die gleiche Pistole mit seitlich verstellbarem Supportvisier Fr. 62. —, Mk. 49. 60.



Pistolet d'exercice Système Weber.

No. 28. Arme construite spécialement pour les tireurs pratiquant le tir avec le pistolet d'ordonnance dont la force de pénétration et détonation sont trop fortes pour l'entraînement à courte distance. Ce pistolet représente les conditions identiques à celles du pistolet Parabellum comme poids, forme, guidonnage, poignée et mise en main; détente réglable avec départ en deux temps, précision hors ligne avec cart. cal. 22 courte à 20 m de distance, poids 870 gr.

Fr. 48. —
Fr. 62. —

Le même pistolet avec hausse réglable

Een Zwitserse advertentie voor het Francotte Weber oefenpistool.

De Britse R.O.F. Sten



De R.O.F. Sten was een poging van de Royal Ordnance Factory in Fazakerly om de Sten te moderniseren. Volgens verschillende auteurs werd maar één exemplaar gemaakt. Dit is echter de tweede. (privécollectie)

Volgens Britse wapenhistorici is er slechts één exemplaar gemaakt van de zogeheten R.O.F. Sten – een poging van de Royal Ordnance Factory in Fazakerly om de Sten te moderniseren. SAM ontdekte een tweede exemplaar, dat bovendien verschilt van het tot nog toe bekende wapen. Tijd voor een kennismaking.

In zijn boek 'The Sten Machine Carbine' schrijft Peter Laidler dat de R.O.F. Sten een intern project was van de Royal Ordnance Factory in Fazakerly, bij Liverpool. ROF Fazakerly was tijdens de Tweede Wereldoorlog de grootste producent van de Sten Mk II. Na de oorlog maakte het bedrijf onder meer No 4 Mk 2 geweren, terwijl daarnaast 1,3 miljoen No 4 geweren werden opgeknapt. Kort na de oorlog

werd blijkbaar ook geprobeerd een betere Sten te ontwerpen.

De Britse auteur Frederick Clifford, die onder verschillende pseudoniemen op Internet publiceert, heeft een ander verhaal. Volgens hem werd de R.O.F. Sten al in 1944 gemaakt, als een gemoderniseerde Sten van hoge kwaliteit. Alleen de kosten zouden massaproductie hebben verhindert. Deze versie lijkt minder

waarschijnlijk, al was het alleen maar omdat de R.O.F. Sten pas in 1948 werd beproefd. Daarover straks meer.

Verschillen

Het tot nog toe bekende exemplaar van de R.O.F. Sten bevindt zich in de collectie van de Royal Armouries in Leeds, inventarisnummer PR.7397. Het 9 x 19 mm wa-



De R.O.F. Sten heeft geen normale spangreep, maar een oog achterop de kast, waarmee de afsluiter achteruit wordt getrokken.



A

De nieuw ontdekte R.O.F. Sten, gefotografeerd op dezelfde manier als het exemplaar van de test. Verschillende onderdelen zijn veranderd, zoals de plaats van het magazijnhuis. A. loop met loopmoer; B. kast met magazijnhuis; C. afsluiter; D. sluitdop; E. sluitveren en sluitveerstangen; F. pistoolgreep met trekkermechanisme; G. spanoog; H. kolf; J. voorste verbindingssas; K. magazijn. (Privécollectie)



In 1948 werd een exemplaar van de R.O.F. Sten in Enfield getest. Deze foto van het wapen in onderdelen is waarschijnlijk bij gelegenheid van die test genomen. (Archief SAM)

pen heeft geen serienummer maar wel een plaatje op de linkerkant van de kast met de tekst 'ROFSTEN'. De hierbij afgebeelde foto van het wapen in onderdelen dateert waarschijnlijk uit de tijd dat de pistoolmitrailleur werd beproefd. Bij

de instructies voor de beproeving werd specifiek gevraagd om een foto van het complete wapen, en het wapen in onderdelen. Het tweede exemplaar van de R.O.F. Sten hebben we op dezelfde manier gefoto-

grafeerd als op de historische opname. Daarmee zijn sommige verschillen direct duidelijk. Het meest opvallend is de plaats van het magazijnhuis. Bij de 'oude' R.O.F. Sten is dat bevestigd aan het onderste deel van de kast, met de pistool-



Linker zij aanzicht van de R.O.F. Sten. Aan de linkerkant zitten de magazijnpal en de vuurselector/veiligheid. Achterop de kast zit het oog van de spangreep.



greep en het trekkermechanisme. Bij de 'nieuwe' R.O.F. Sten zit het magazijnhuis aan het bovenste deel van de kast. De plaats van de magazijnpal is hetzelfde, pal achter het magazijnhuis. De 'nieuwe' R.O.F. Sten heeft kordonbeugels gekregen. De achterste kordonbeugel zit bovenop de kolf, de voorste net achterop het magazijnhuis. Dat zou er op kunnen wijzen dat deze versie een verdere ontwikkeling is.

Op de foto's is een duidelijk verschil te zien van het koppelstuk waarmee de kolf aan de kast wordt bevestigd. Bij de 'nieuwe' R.O.F. Sten was dit onderdeel gescheurd, zodat de eigenaar het heeft vervangen. Tenslotte het magazijn: de 'oude' R.O.F. Sten heeft een ingekort Sten magazijn, met een inhoud van maximaal 25 patronen. Op de foto's van de 'nieuwe' R.O.F. Sten heeft het wapen een magazijn zoals dat bij de Sten in India werd gebruikt: omgebouwd tot een enkele rij

met een capaciteit van 19 patronen. Dat magazijn hoort niet bij het wapen, maar daar kwamen we pas achter toen de foto's al waren gemaakt.

Beschrijving

In de volgende beschrijving beperken we ons tot de 'nieuwe' R.O.F. Sten, aangezien dat wapen uitgebreid kon worden bestudeerd en gefotografeerd. Het is een pistoolmitrailleur met massavergrendeling die schiet vanuit een geopende afsluiter. Hij is voorzien van een dubbele sluitveer. De twee veerstangen liggen in uitsparingen links en rechts in de afsluiter. Het verbindingsstuk heeft tussen de beide veerstangen een buffer.. De R.O.F. Sten heeft een houten kolf en pistoolgreep, en een spangreep in de vorm van een ring achterop de kast. De veiligheid/vuurschakelaar links op de kast heeft drie standen: automatisch (links), veilig (midden) en semiautomatisch (rechts).

Op de stand veilig scharniert een plaatje omhoog met daarop een ronde nok. Deze valt in een opening in de onderkant van de afsluiter, zodat hij niet meer heen en weer kan bewegen. De afsluiter heeft twee van die openingen, waardoor de pistoolmitrailleur zowel gespannen als ontspannen op veilig kan worden gezet. Bovenin de afsluiter ligt de patroontrekker, onderin zitten de twee aanvoernokken voor de patronen. De afsluiter heeft een vaste slagpin.

De spangreep bestaat uit een stang met een veer, bovenin het trekkerhuis. Aan de voorkant zit een blokje met een nok. Die nok ligt tegen de achterste rand van de afsluiter. De stang heeft aan de ach-



De pistoolgreep met het trekkermechanisme en de onderkant van de afsluiter. De twee openingen (pijl) zijn voor de nok van de veiligheid, zodat de afsluiter. Deze kan zowel gespannen als ontspannen worden geblokkeerd.



Deze twee foto's tonen de ronde nok van de veiligheid in zijn bovenste (veilig) en onderste stand.





Linker en rechter zijaanzicht van de pistoolgreep met het trekmechanisme. De spangreep was bij deze versie niet zonder gereedschap te demonteren.

terkant een oog. Als dat oog naar achteren worden getrokken zorgt de spanknok ervoor dat de afsluiter meegaat, tot hij door de tuimelaar gespannen wordt gehouden. De spangreep gaat dan onder veerdruk weer naar voren. Bij de 'nieuwe' R.O.F. Sten was de spangreep niet zonder gereedschap uit het wapen te halen.

De loop van de R.O.F. Sten zit aan de voorkant in de kast geschoven en is met een moer vastgezet. De vlamdemper, korrel en bajonethaft zijn gelijk aan die van het Britse Rifle No. 5 Mk I, oftewel de Jungle Carbine. Aangezien deze in september 1944 werd ingevoerd, is het ook daarom onwaarschijnlijk dat de eerste R.O.F. Sten al in 1944 werd gemaakt. Vanwege de vlamdemper kan alleen de No. 5 mesbajonet op de pistoolmitrailleur worden gezet.

Beproeving

Op 5 oktober 1948 werd de Britse 'Testing Section' gevraagd om een prestatietest te houden met "an experimental 9 mm. Machine carbine, known as the ROF Sten." De bedoeling was om de ac-

curatesse en betrouwbaarheid te onderzoeken. Ter vergelijking werden dezelfde proeven gehouden met een Mark 5 Sten. De test werd gehouden op 12, 25 en 27 oktober in Enfield. In totaal werden achttien series geschoten, vijf met de Sten Mark 5 en dertien met de R.O.F. Sten. Beide wapens werden zowel enkelschots, met salvo's en automatisch beproefd op

30 meter, en enkelschots op 100 en 200 yards (91 en 182 meter). De vuursnelheid van de R.O.F. Sten bleek erg hoog: gemiddeld 928 schoten per minuut. De accuratesse was een stuk minder dan die van de Sten Mk 5. Op 100 yards kwamen



De pistoolgreep schuin van boven met 1. tuimelaar; 2. nok van de veiligheidspal; 3. spanknok; 4. stang en veer van de spangreep; 5. spanoog.



De afsluiter en de twee sluitveren met hun veerstangen, schuin van voren. Geheel rechts het vooraanzicht van de afsluiter met de vaste slagpin.

de treffers van een salvo met de R.O.F. Sten in een rechthoek van 51 bij 51 cm; die van de Mk 5 in een rechthoek van 31 bij 24 cm. De conclusie was de volgende: "In its present form the R.O.F. Sten is neither so accurate nor so robust in functioning as the Sten. The relatively poor accuracy of the R.O.F. Sten is probably at least partially due to its high rate of fire." (In zijn huidige vorm is de R.O.F. Sten noch zo nauwkeurig noch zo robuust in het functioneren als de Sten. De relatief geringe nauwkeurigheid van de R.O.F. Sten is waarschijnlijk ten minste gedeeltelijk te wijten aan zijn hoge vuursnelheid.) Die ervaringen komen overeen met die van de huidige bezitter van het wapen. Bij zijn pogingen een aantal magazijnen te verschieten waren er voortdurend storingen.

In 1948 werd de R.O.F. Sten vergelijkend beproefd met de Sten Mk 5. Deze had minder storingen en schoot accurater. Dat betekende het einde van de R.O.F. Sten ontwikkeling.



Close-up van de veiligheid annex vuurschakelaar van de R.O.F. Sten. De pal heeft drie standen: automatisch (A - links), veilig (SAFE - midden) en semiautomatisch (S - rechts). Anders dan bij de Sten kan de spangreep niet in zijn achterste stand worden vastgezet.



De vlamdemper, korrel en bajonethaft van de R.O.F. Sten zijn gelijk aan die van het Britse Rifle No. 5 Mk I, oftewel de Jungle Carbine. Daarmee kan ook de No. 5 mesbajonet op de pistoolmitrailleur worden gezet.

Het testoordeel betekende het einde van het project. De verdere ontwikkeling van de R.O.F. Sten werd gestaakt en zo bleef het (waarschijnlijk) bij twee exemplaren.

Met dank aan de Royal Armouries (Jonathan Ferguson) en de eigenaar van de 'nieuwe' R.O.F. Sten die voor dit artikel gefotografeerd kon worden.

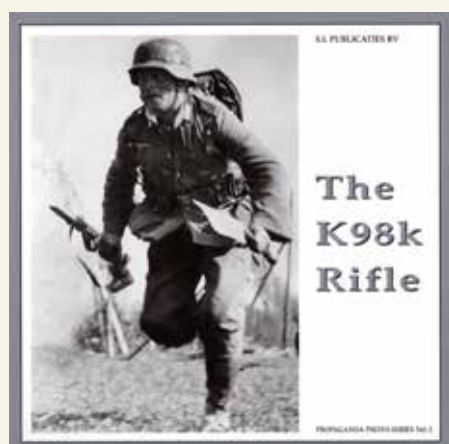
Tekst: Bas Martens. Foto's: Archief SAM en Bas Martens.

De laatste exemplaren!

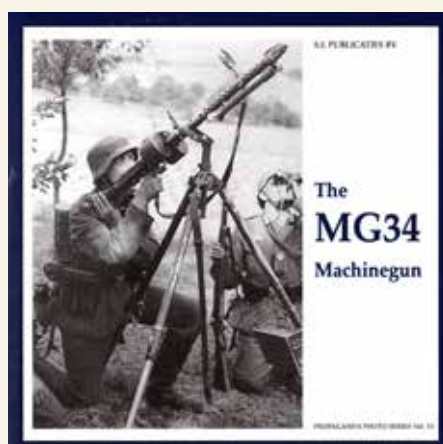
Tussen 2000 en 2017 verschenen negen delen van een unieke reeks boeken: de Propaganda Photo Series. Deze Engelstalige serie is gewijd aan de Duitse bewapening tijdens de Tweede Wereldoorlog en volgt een vast stramien: 50 pagina's waarin aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling, de productie en de accessoires van het betreffende wapen, met vaak onbekende prototypes en varianten, en vervolgens 100 pagina's met historische opnamen van het wapen in gebruik. Deze foto's zijn in de meeste gevallen gemaakt door professionele Duitse propaganda fotografen.

Het merendeel van de serie is vrijwel volledig uitverkocht. SAM Wapenmagazine heeft van vijf titels nog een kleine hoeveelheid kunnen bemachtigen, die we met een **korting van € 5,-** aan kunnen bieden. De prijs voor Nederland is **25 Euro** inclusief verzendkosten, voor België **30 Euro**.

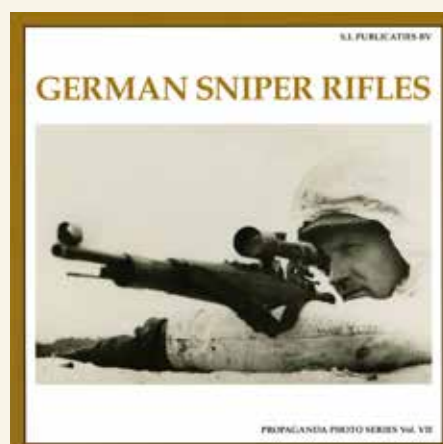
De beschikbare titels zijn:



Bestelcode PS 1



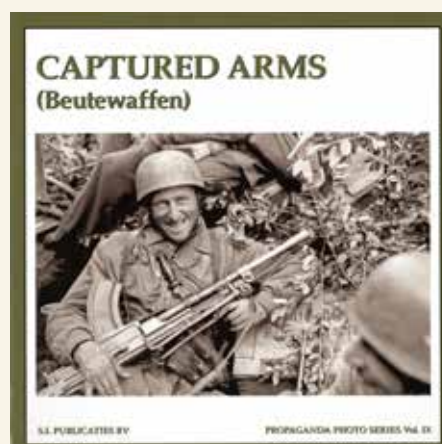
Bestelcode PS 6



Bestelcode PS 7



Bestelcode PS 8



Bestelcode PS 9

Bestellen gaat eenvoudig: maak het verschuldigde bedrag over op rekeningnummer NL47 INGB 0007 4602 20 ten name van SAM Wapenmagazine BV in Arnhem, onder vermelding van uw **adres** en de **bestelcode**, en u krijgt het boek zonder verdere kosten in huis.

De laatste exemplaren!



HAMMERLI ARMS



Verrekijker niet inbegrepen

.22 LR
.22 WMR
.17 HMR



WISSELING VAN LOOP EN KALIBER IN SECONDEN

FLEXIBILITEIT EN PRECISIE

FORCE B1

1 WAPEN | 3 KALIBERS | 2 LOOPLENGTES | 4 KOLVEN



MADE IN GERMANY

VERKRIJGBAAR BIJ:

2020 SUPPLIES

www.2020.supplies

info@2020.supplies | +31 (0)416 53 75 41

Frankrijkstraat 14, 5171 PR | Kaatsheuvel

Kaliber	.22 LR	.22 WMR	.17 HMR
Magazijn	10	9	
Systeem	Straight-pull grendel		
Loopenlge	409 mm (16.1") / 508 mm (20")		
Schroefdraad monding	1/2"-28 UNEF		

Kal. .22 LR



Kal. .22 WMR



Kal. .17 HMR



hammerliarms.com

